

**MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE ȘI CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE
UNIVERSITATEA „PETRU MAIOR” DIN TÎRGU MUREȘ
FACULTATEA DE ȘTIINȚE ȘI LITERE**

TEZĂ DE DOCTORAT

– REZUMAT –

CONDUCĂTOR ȘTIINȚIFIC:

Prof. Univ. Dr. Alexandru CISTELECAN

DOCTORAND:

Angelica BĂEȚAN (STOICA)

TÎRGU MUREȘ

2016

**MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE ȘI CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE
UNIVERSITATEA „PETRU MAIOR” DIN TÎRGU MUREȘ
FACULTATEA DE ȘTIINȚE ȘI LITERE**

MARIANA MARIN – MONOGRAFIE

– REZUMAT –

CONDUCĂTOR ȘTIINȚIFIC:

Prof. Univ. Dr. Alexandru CISTELECAN

DOCTORAND:

Angelica BĂEȚAN (STOICA)

TÎRGU MUREȘ

2016

CUPRINS

INTRODUCERE.....	5
I. SCHIȚE PENTRU „UN DESTIN” AL LITERATURII ROMÂNE.....	13
1.1. Conceptul de generație – definiți, accepțiuni	13
1.1.1. Generația `80 – delimitări, problematizări	17
1.2. Destinul scriitoarei.....	22
1.2. Biografia unei „lunediste”	31
1.5. Paradigma feminității în literatură.....	41
II. STRUCTURA IMAGINARULUI FEMININ.....	48
2.1. Metamorfozarea feminității	48
2.2. Expresionismul - (re) definiție	57
2.2.1 Atitudini expresioniste	60
2.3. Arte poetice	64
2.4. „Realitatea” – între tranzitiv și reflexiv.....	71
2.5. Urgența scriiturii - pendulare între etic și estetic.....	77
2.6. Criza interiorității	82
2.7. Identitate și alteritate	89
III. CONVERGENȚE TEMATICE	96
3.1. Eros și thanatos în circuitul poetic.....	96
3.1.1. Configurarea iubirii -de la corporal spre <i>eu</i>	96
3.1.2. Invenția celor două singurătăți (viață/eros și moarte/thanatos)	101
3.1.3. Strigătul expresionist	108
3.2. Narcisism și erotism	112
3.3. Ipostazieri ale chronosului.....	120
3.3.1. Temporalitate și sentiment.....	125
IV. ASUMAREA „LUCIDĂ” ȘI „LUDICĂ” A COMUNICĂRII	130
4.1. Confesiune și conștiință critică vigilentă.....	130
4.2. Inserția livrescă.....	139
4.3. Pactul cu poeticul și cu cititorul	144
4.4. Mască și suprapunere identitară	149

V. POEZIA MARIANEI MARIN ÎN VIZIUNE COMPARATISTĂ.....	158
5.1. Tehnici retorice (Nichita Stănescu)	158
5.2. Sub semnul dublului (Mircea Cărtărescu).....	165
5.3. Neoexpresionismul anilor `90 (Ion Mureșan)	175
5.4. Poezia confesiunii (Sylvia Plath).....	183
CONCLUZII	193
ANEXA 1: - Interviu cu Bogdan Ghiu, <i>Despre Mariana Marin și altele</i> ...	198
BIBLIOGRAFIE	206

MARIANA MARIN – MONOGRAFIE

Dacă ar fi trăit, Mariana Marin ar fi scris elegii sau poate romane; una dintre trăsăturile firii sale era flexibilitatea (greu de disociat la ea omul de artist). De aceea, teatralitatea regăsită în poemele sale (apanajul trăirilor zbuciumate) poate fi valorificată în cercetare prin mobilitatea perspectivelor de interpretare a creației. În procesul de metamorfozare a poeziei feminine contemporane, mai ales după 1965, lirismul se interiorizează, coboară în străfundurile eului, redescoperind tragismul existențial. Lirica feminină a anilor '80 marchează abandonarea paradigmei pudibonde în favoarea confesiunii directe, poeta purtând obsesia interiorității proprii. În acest context se afirmă poezia „lunedistei” Mariana Marin, „la confluența dintre etic și vizionar, deci neoexpresionist.” (Bogdan Ghiu). Discursul său manifestă simultan o atitudine de frondă față de sistem și față generațiile anterioare.

Ne-am propus în teza de doctorat *Mariana Marin – monografie* să realizăm un studiu monografic. Alegerea temei poate fi motivată de lipsa unei lucrări unitare care să circumscrie întreaga viață și activitate a poetei. Totodată cercetarea va încerca să definească un principiu poetic al creației sale, care se materializează atât la nivelul discursului, al scriiturii, al stilisticii cât și la nivelul imaginarului sau al atitudinalului etic. Premisa o constituie integrarea operei autoarei într-un proiect de recuperare identitară prin care omul și artistul se prezintă publicului. Actualitatea temei se relevă prin faptul că studiul monografic presupune o cercetare descriptiv-analitică a contextului social, politic și cultural, observând modul în care se naște opera autorului și cum funcționează conștiința creatoare. Scopul studiului constă în conturarea unui portret credibil al unei poete, autoarea unei poezii neoexpresioniste, de factură existențialistă, care să aibă în decor și în substanță, imagini din biografie. Paralel, ne propunem să interpretăm creația lirică conform unui demers conceptualizat în funcție de arii tematice. Obiectivele propuse pot fi configurate în strânsă legătură cu tema aleasă. Astfel, un studiu monografic încearcă să concentreze opera poetei într-o ordine cronologică și valorică, considerând că maturizarea autoarei a avut loc treptat, firesc. Alt obiectiv vizează marcarea paralelă a receptării operei sale după „vârstele criticii”, evidențiind mutații între generațiile de interpreți ai textului literar. Încercăm astfel să confruntăm opinii critice și fragmente de viață și text prin care să urmărim modul particular al unei poete de a recrea expresionismul. Mariana Marin reprezintă contrapunctul binevenit¹, partitura ce contrastează cu o compoziție

---

¹ Ion Bogdan Lefter, *Puzzle cu „noul val”*. *Addenda la falsul tratat de poezie Flashback 1985*, Editura Paralela 45, Pitești, 2005, p. 134.

generală – postmodernismul anilor '80. „Noul expresionism”- re-definit de Alexandru Cistelean „nu-și mai trage din cel vechi cochetăria cu infinitul și absolutul ... el e hrănit aproape exclusiv de spasmele imprecise ale ființei, de un sentiment al atrocității imediate și al alienării ireversibile.”² Chiar dacă demersul nostru este unul monografic, intenția nu este de a cerceta exhaustiv opera Mariane Marin, ci mai cu seamă de a evidenția particularități discursive, tematice, stilistice, retorice, precedate de investigarea contextului care a făcut posibilă apariția literaturii optzeciste și, în eterogenitatea ei, afirmarea filonului expresionist al creației lirice.

Titlul tezei de doctorat – *Mariana Marin – monografie* – are un caracter general, însă sugerează deschiderile multiple ale unui spațiu în care se articulează și se definesc reperele identitare, sociale, structura lirică. Autoarea a fost receptată de critică în diverse registre interpretative: mai întâi „originală, puternică și aproape matură” (Nicolae Manolescu), „membră a fracțiunii patetice a generației tinere” (Alexandru Cistelean), în opera căreia „comunicarea eticului cu esteticul e departe de a fi în detrimentul celui din urmă” (Ion Pop). Critica i-a surprins și alte particularități: „stilul anticalofil” (Dan Cristea), o poezie de „nuanță net expresionistă, frământată de seisme existențiale” (Mircea Cărtărescu) „o poezie care „se confundă cu existența.” (Ion Bogdan Lefter). Se evidențiază în studii și natura confesivă a versurilor, plasând poeta în continuarea unei tradiții a liricii confesive feminine. În latura ei confesivă, poezia restaurează punțile dintre viață și artefact.

Poemele primului volum *Un război de o sută de ani (utopii și alte poeme de dragoste)* (1981) dau cititorului impresia că a nimerit într-un spațiu dominat de tensiune, unde poeta este mereu pe punctul de a purta o luptă de hărțuială cu un inamic nevăzut, ca într-un război al terorii în care rareori răzbat gesturi ale feminității. În volumul colectiv *Cinci* (1982), prefătat de Nicolae Manolescu, aflându-se alături de alți patru colegi de generație - Alexandru Mușina, Romulus Bucur, Bogdan Ghiu, Ion Bogdan Lefter – vocea ei se distinge printr-o mai mare atenție acordată vibrației emoționale incluse în text. Al doilea volum – *Aripa secretă* - a fost aspru cenzurat. Construit ca o parafrază lirică la jurnalul Annei Frank, volumul cuprinde versuri în care poeta își retrace spaima, agresivitatea, trăirile terifiante, optând pentru singurătatea ființei, care este o formă a exorcismului psihic și moral. Florin Mugur, redactorul cărții, prezenta volumul ca pe o carte închinată păcii, pentru ca poemele să treacă de cenzură. *Atelierele* este „o carte din timpul totalitarismului și despre totalitarism” (Gheorghe Grigurcu) și apare în 1991. Volumul reprezintă o restituire a formei originare, autentice a

---

² Alexandru Cistelean, *Scurt prospect în favoarea poeziei tinere*, în „Vatra”, 1-2/2007, p. 34.

versurilor editate trunchiat și deformat în 1986 (în *Aripa secretă*). Autoarea își propune un discurs auster, mizând pe notația nervoasă „a realului” și pe o tensionată interogație de substanță etică. În volumul *Mutilarea artistului la tinerețe* (1999) poeta scrie o poezie profund angajată existențial. Volumul antologic *Zestrea de aur*, apare la Editura Muzeului Literaturii Române, cu vreo șase luni mai înainte ca Mariana Marin să moară.

Poeta și-a luat revanșa prin deschiderea operei sale spre universalitate. Sebastian Reichmann a tradus în limba franceză câteva din poemele sale, placheta *Au carrefour des grandes routes commerciales* (Samuel Tastet, Editeur, 1990), fiind o ediție bilingvă. Aceeași editură, *Est*, a publicat în ediție bilingvă *Les Ateliers* (1991), în traducerea lui Alain Paruit. O nouă antologie, bilingvă, readuce (postum) poezia Marianeii Marin; o traducătoare în limba italiană, Clara Mitola, și un poet român, Claudiu Komartin, au realizat în 2013 volumul *Zestrea de aur/ La dote d'oro* (Editura Pavesiana). Volumul antologic cuprinde poeme selectate din toate cărțile poetei, puține dar decisive. Se configurează un proiect de recuperare a valorilor literaturii române, concretizat în apariția unui volum antologic, postum, *O singurătate feroce*, editor Teodor Dună (2015) O formă inedită de valorificare a creației lirice este publicarea într-o antologie completată cu un CD – *Scrisoare deschisă sau Nu mă așteptați la ore mici. Poeme rostite la Radio (1991-2002)*, cuvânt-înainte de Nicolae Manolescu, (2014). În ultimii ani, studiile doctorale au nuanțat cercetarea creației Marianeii Marin, finalizându-se în cărți publicate: Georgeta Adam, *Imaginarul poeziei feminine* (2010), Cristina Pipoș, *Poezia confesiunii la Sylvia Plath și la Mariana Marin* (2014), Daniela Moldoveanu, *Poezia confesivă feminină*, (2014). Astfel, creația poetei este receptată din perspectivă comparatistă, fiind asociată unor nume mari ale liricii feminine confesive; de asemenea, la nivelul structurii imaginarului s-au elaborat mai multe studii.

Întrucât cercetarea deschide mai multe perspective (context, biografie, receptare critică, analiză tematică, discursivă, stilistică) și este aplicată volumelor de poezii, metodele de cercetare utilizate sunt variate: de la studiul cultural, analiză tematică sau hermeneutică, până la surprinderea aspectelor biografice sau a perspectivelor socio-culturale care conferă tezei noastre caracterul de monografie. Eterogenitatea metodelor de cercetare derivă din particularitățile liricii Marianeii Marin. Poeta surprinde cititorul și interpretul prin flexibilitatea ordonării măștilor lirice, prin teatralitate, inserția livrescă, intertextul, eticismul care nu estompează esteticul, reușind să păstreze un echilibru între trăire și reflexie. Lectura este coroborată permanent în interpretare cu gestionarea binoamelor: reflexiv/ tranzitiv, etic/estetic, luciditate/ ludicitate.

Caracterul științific al tezei este conferit de valorificarea unei bibliografii relevante pentru o abordare monografică, materializând încercarea de a aduce un spor de rigoare și nuanță receptării operei Marianeii Marin. Receptarea critică, concentrată în cronici de întâmpinare, articole tematice, studii, publicate înainte și după revoluția decembristă oferă o perspectivă dublă: a criticii românești și a evoluției receptării poeziei. Acestea conțin concepte ce pot sta la baza unor studii unitare (lirism abstract, denotatul etic, narcisism, erotism, feminism/feminitate, reflexiv/tranzitiv etc.) Analizele nu mai oferă o perspectivă strict descriptivă, ci una problematizantă, articulând coordonatele imaginarului liric, nuanțând convergențele tematice. Interpretarea antrenează teoreticieni și aspecte relevante din teoriile acestora: generaționismul, confesiunea, neo(post)expresionismul, intertextualitatea. Elementele de istorie literară sunt prezente în configurarea metamorfozării liricii feminine românești raportată la paradigma literaturii universale. Categoriile filosofice (heideggeriene) nuanțează interpretarea temelor și a motivelor literare. Ne-am propus să evidențiem puntea de legătură dintre teoria despre temporalitate a lui Heidegger³ și axa ștergerii graniței dintre estetic și referențial, accentuând cotidianitatea și prezentizarea ca forme de temporalizare a discursului și de configurare a imaginarului ficțional. O notă de originalitate este adusă de interviul luat lui Bogdan Ghiu, prieten apropiat al poetei, evidențiindu-se, pe lângă viața și opera acesteia, și alte note particulare, ale societății și ale lumii literare. Nivelul textual este valorificat prin coordonatele pe care le considerăm reprezentative în discursul liric: mască și alegorie, semiotica trăirilor, procedee retorice, instanțele comunicării.

Structura lucrării

Studiul nostru este structurat în cinci capitole: *Schițe pentru un „destin” al literaturii române*, *Structura imaginarului feminin*, *Universul tematic*, *Asumarea „lucidă și ludică” a comunicării*, *Poezia Marianeii Marin în viziune comparatistă*.

Primul capitol - *Schițe pentru un „destin” al literaturii române* - țintește spre contextualizarea operei (fenomenul generaționist, paradigma liricii feminine) și spre conturarea destinului poetei și al creației sale. Din punct de vedere metodologic acest capitol reprezintă un studiu care se susține conceptual și hermeneutic prin referințele teoretice utilizate (Mircea Vulcănescu, Tudor Vianu, P.P. Negulescu, Ion Pop, Mircea Martin, Gheorghe Perian, Mircea Cărtărescu, Marin Mincu), a metodelor critice propuse (studiu

---

³ *Vezi* Martin Heidegger, *Ființă și timp*, traducere din germană de Gabriel Liiceanu și Cătălin Cioabă, Editura Humanitas, București, 2003.

cultural, analiză tematică, hermeneutică). Demersul nostru va configura o radiografie a creației (o posibilă etapizare ar putea fi sugerată de volume publicate înainte și după revoluția decembristă) și a interpretărilor pe care le-a generat existența ei (Constanța Buzea, Dan Cristea, Nicolae Manolescu, Radu G. Țeposu, Victor Felea, Ion Bogdan Lefter, Mircea Mihăieș, Laurențiu Ulici, Ion Pop, Ioana Bot, Dana Dumitriu, Bogdan Ghiu, Alexandru Cistelean, Fevronia Novac, Alexandru Țion, Andreea Vlădescu, Gheorghe Grigurcu, Lucian Raicu, Iulian Boldea) Plecând de la un cadru larg al vieții literare, am descris mai întâi apartenența Marianeii Marin la o generație.

Al doilea capitol, *Structura imaginarului feminin*, articulează principiul creației poetei. Un subcapitol al său, *Metamorfozarea feminității*, surprinde un subiect permanent de dezbatere, dihotomia masculin-feminin, concluzii ale studiilor ce vizează etapizări privind rolul femeii și al feminității (urmând și pe cel realizat de Elena-Claudia Anca, *Incursiuni în feminismul interbelic*) Pornind de la supratema feminității, grila de receptare a liricii poetei lunediste se poate raporta la mitul amazoanelor⁴. Titlul primului volum anticipează conflictul iminent și ipostaza de luptătoare a Marianeii Marin. În mod implicit, masculinizarea feminității este echivalentă cu o întrupare a amazoanelor, spirite de luptă surprinse în război. Intenția este amplificată și de faptul că în literatura contemporană prototipul luptătoarei reînvie surprinzător de firav. Pentru a putea identifica substanța neoexpresionistă a liricii sale, un alt subcapitol propune o dublă perspectivă: cea istoricistă și cea care vizează structura artistică de tip expresionist. Intențiile programatice ale Marianeii Marin se conturează din analiza poemelor; viziunea este reflectată și prin raportare la regimul concentraționar. Vom insista asupra unor interpretări hermeneutice pe secvențele din text pentru a surprinde coexistența dimensiunilor limbajului: tranzitiv și reflexiv, etic și estetic. Structura lirică a poetei este bivalentă. Raportându-ne la distincțiile lui Tudor Vianu și la concluziile lui Gheorghe Crăciun evidențiem în analizele noastre că „valoarea tranzitivă sau reflexivă a limbajului scade sau crește în funcție de conținutul a ceea ce se comunică. Cu cât mesajul transmis este mai general, cu atât e sacrificată intimitatea celui care vorbește.”⁵ Acest binom generează (pentru poeta care a scris și în regim de cenzură) și coexistența eticului cu esteticul. Nicolae Manolescu evidențiază caracterul militant al versurilor Marianeii Marin. Trăirile lăuntrice au fost substituite cu un strigăt de rezistență în volumele de poezii, problematica versurilor ei „negre” aplecându-se asupra supraviețuirii în plan etic. Poeta a reușit să facă artă

---

⁴ Adriana Babeți, *Amazoanele. O poveste*, Editura Polirom, Iași, 2013, p. 41.

⁵ Gheorghe Crăciun, *Aisbergul poeziei moderne*, postfață de Mircea Martin, Ed. a 2-a, Editura Paralela 45, Pitești, 2009, p. 85.

din suferință, astfel încât fiorul liric să nu poată fi estompat de atitudinea eticistă. Ceea ce caracterizează lirica Marianeii Marin reprezintă și pendularea între două ipostaze ale *eului* așa cum le definește și le caracterizează Alexandru Mușina: *eul* hiperemic și *eul* individualizat. Poeta se înfițișează ca un *alter ego*, masca (Anne Frank), Ariel, Judecătorul penitent, fratele, *ea*, un *tu* (într-un monolog autoadresativ). Perspectiva oferită de poetica dublului reușește să creioneze o abordare ca un tot al textului ficțional și autobiografic, valorificând resursele limbajului, ale codurilor de comunicare, a dialogului dintre culturi. Teoreticienii regăsiți în acest capitol mai amplu sunt Gaston Bachelard, Gilbert Durand, Martin Buber, Jorge Luis Borges .

Al treilea capitol, *Convergențe tematice*, se delimitează ca o etapă importantă spre explorarea universului Marianeii Marin prin identificarea unor teme literare fundamentale și a unui demers nuanțat de analiză a discursului liric. Studiul surprinde transfigurări ale erosului care se dovedesc a fi ficționalizări ale propriei identități. În anii '80 corporalitatea ipostaziată în poemele erotice avea anumite particularități, datorită controlului cenzurii. În subcapitolul *Invenția celor două singurătăți* este gestionată relația Eros-Thanatos, dezvăluind pe de o parte Erosul, în forme adiacente datorită fricții, cruzimii, iar pe de altă parte, variațiuni ale morții (cea fiziologică, moartea ca premoniție, ca un plâns negru, forme alienante ale Erosului și ale Morții). Îmbinarea acestor teme în creația poetei are reverberații în articole publicate, în studiul lui Călin Teuțișan, *Eros și reprezentare. Convenții ale poeziei erotice românești*. Ne propunem ca grila de receptare a poemelor să pornească de la teoreticianul Maurice Blanchot⁶ , grație deschiderilor semantice pe care le propune textele acestuia. În plus, teoreticianul francez surprinde un raport de „libertate” cu moartea (este inseparabilă de viață). Analizele secvențiale ale poemelor se raportează la studiile criticii (Mircea A. Diaconu, Nicolae Manolescu, Gheorghe Grigurcu, Ion Pop). Raportul erotism/ narcisism este problematizant în creația sa. În explorarea corporalității nu se reflectă reveria, ci mai curând angoasa.

În capitolul al IV-lea, *Asumarea „lucidă și ludică” a comunicării*, încercăm să valorificăm nivelul textual al creației Marianeii Marin. Prima abordare tratează conceptul de confesiune, pornind de la rădăcinile acestuia (dimensiunea religioasă conjugată apoi cu cea laică). Cristina Pipoș a realizat o radiografie a poeziei confesiunii, finalizându-și studiul cu analize comparatiste între lirica Marianeii Marin și cea a Sylviei Plath.⁷ Poemele volumului

---

⁶ Maurice Blanchot, *Spațiul literar*, traducere și prefață de Irina Mavrodin, Editura Univers, București, 1980, pp. 91-93.

⁷ Cristina Pipoș, *Poezia confesiunii la Sylvia Plath și la Mariana Marin*, Editura Muzeul Literaturii Române, București, 2014. Lucrarea reprezintă o punte de plecare în cercetare, deoarece dezvoltă, pe de o parte conceptul

Un război de o sută de ani dezvăluie treptat pragul la care poeta realizează pe deplin lipsa intimității în lumea totalitarismului. Alt subcapitol propune analiza inserției livrești (motiv pentru care unii interpreți o consideră pe Mariana Marin postmodernistă sau textualistă). Ne-am propus mai întâi o teoretizare a conceptului de intertext, ca premisă pentru o abordare discursiv-hermeneutică a acestuia. Relațiile dintre texte se pot defini după grila clasică a lui Genette⁸. Pactul cu livrescul se regăsește și în alunecarea poetei de la scenariul ontologic la cel textualizant. Și în titlul ultimei cărți (*Mutilarea artistului la tinerețe*) concurează „teroarea realității căzute” cu „obsesia textualistă, dacă nu cumva este o subterană comunicare între cele două dimensiuni ale poetei.”⁹ Plonjonul în textualism este de natură existențială. În volumul *Aripa secretă* Mariana Marin împrumută o mască-pretext pentru a putea transmite necenzurat mesajul liricii sale. Subcapitolul *Mască și suprapunere identitară* propune analize secvențiale care vizează teatralitatea versurilor, precum și particularitățile discursului alegoric. Criticii la care ne-am raportat în acest capitol au nuanțat analizele secvențiale: Andrei Bodiș, Cristian Moraru, Dorin Ștefănescu, Mircea Mihăieș, Mircea A. Diaconu, Octavian Soviany.

Ultimul capitol prezintă analize comparatiste ale poeziei Marianeii Marin cu a altor scriitori pornind de la anumite coordonate ale discursului liric: insolitul comunicării, poetica dublului, neoexpresionismul anilor '90, caracteristicile poeziei confesive. În pofida faptului că aparțin unor promoții literare diferite, între poezia Marianeii Marin și cea a lui Nichita Stănescu se pot surprinde similitudini la nivelul figurilor retorice. Gheorghe Perian descrie „noul abstractism”¹⁰, prezent în lirica Marianeii Marin prin analogie cu abilitatea poetului neomodernist de a dematerializa concretul și a materializa abstracțiunile. Al doilea subcapitol își propune analiza comparatistă a poeziei Marianeii Marin cu opera lui Mircea Cărtărescu într-un demers pe care îl vom situa sub zodia dublului. Una dintre ipostazele care leagă creația celor doi o constituie viziunea biografistă, care antrenează scindarea *eului*, propunând teme ce rămân în continuare grave, problematizante. Între lirica Marianeii Marin și a lui Ion Mureșan se pot stabili convergențe și din perspectiva filonului neoexpresionist al creației (deși există prejudecata prezenței poeticii expresioniste ca o modă a scriitorilor din Ardeal). La Mureșan cotidianul rămâne permeabil intervenției metafizicului. La Mariana Marin cotidianul reprezintă masca sub care se dezvoltă eticul, conștiința vie, moralizatoare a ființei

---

de *confesiune* (de la accepțiunile sale până la denumirea unui nou stil poetic), iar pe de altă parte etalează studiul comparatist între două poete din spații culturale relativ îndepărtate și diferite.

⁸ Gérard Genette, *The Architext: An introduction* Berkeley and Oxford, University of California Press; 1992, pp. 91-95.

⁹ Mircea A. Diaconu, *Poezia postmodernă*, Editura Aula, Brașov, 2002, p. 155.

¹⁰ Gheorghe Perian, *Poezia salvată*, în „Vatra”, nr. 4, aprilie 1992, p. 12.

sale. Din ambele contexte prozaice, absurdul irumpe pe neașteptate, lărgind cadrul lumii reale. Caracteristicile poeziei confesiunii se regăsesc în analiza comparatistă a liricii Marianeii Marin și cea a Sylviei Plath. Se evidențiază raportul reflexiv-tranzitiv la nivelul expresivității artistice. Astfel, persoana I-a singular (uneori persoana a II-a sau I-a plural) se constituie ca elemente necesare confesiunii în confruntarea cu temele ce țin de istoria și de evenimentele personale, cât și cu imaginea societății în care trăiesc poetele.

Concluzii

Mariana Marin este comentată de critică, mai ales după moartea ei timpurie, dar necomentată încă de istoricii literari care s-au ocupat cu această promoție. Nu sunt suficiente mărturisiri ale poetei care să-i dezvăluie crezul artistic. Faptul că opera sa a fost receptată în moduri variate de nume mari ale criticii îi dovedește valoarea și locul în promoția '80. Prin acest studiu dorim să creăm o imagine de ansamblu a vieții și operei poetei *lunediste*, să contribuim la fixarea acesteia în conștiința criticii contemporane. Demersul nostru poate prefigura noi piste ale unor abordări mai ample (asupra imaginarului, poeziei confesive, neoexpresioniste, raportului etic/estetic, tranzitiv/reflexiv etc)

Perspectiva socio-culturală a evidențiat modul cum se definește o generație și aspectele definerii ale optzecismului. Fenomenul optzecist nu se asociază postmodernismului, la fel cum un poet neoexpresionist nu poate fi numit atipic pentru că structura sa lirică nu se pliază unei coordonate centrale (poetica postmodernismului). Eterogenitatea generației '80 permite criticii să sistematizeze tipologii discursive ce surprind raporturi de forță în gestionarea ei valorică. Am evidențiat efortul de încadrare al poezilor în structuri ierarhice. Din această perspectivă, primul moment de sistematizare îi aparține lui Radu G. Țeposu. Astfel, lirica Marianeii Marin se distinge prin „criza interiorității, patosul sarcastic.”¹¹ Regăsim apoi poeta în direcția reprezentată de poezia „moralistă”¹², „existențială”¹³, „neoexpresionistă, preocupată de o problematică etică și metafizică.”¹⁴ În tentativa noastră de a realiza un studiu unitar, am prezentat cronicile de întâmpinare apărute în revistele vremii, articolele semnate de nume mari ale criticii. Fragmente de viață ale poetei au fost surprinse în paginile evocate de prieteni (Carmen Mușat, Nora Iuga, Radu Vanca, Ion Bogdan Lefter, Mircea Cărtărescu, Romulus Bucur, Florin Iaru). Revista „Observator cultural” a reanimat personalitatea complexă a scriitoarei. Totodată au fost dezbătute

---

¹¹ Radu G. Țeposu, *Istoria tragică & grotescă a întunecatului deceniu literar nouă*, Editura Eminescu, București, 1993, pp.17-19.

¹² Ion Bogdan Lefter, *Flashback 1985. Începuturile „noii poezii”*, Editura Paralela 45, Pitești, 2005, p. 347.

¹³ Alexandru Mușina, *Antologia poeziei generației '80*, Editura Aula, ed. a II-a, Brașov, 2002, p. 7.

¹⁴ Mircea Cărtărescu, *Postmodernismul românesc*, Editura Humanitas, București, 2010, p. 471.

informații scoase la suprafață din dosarele Securității aflate în Arhiva Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității, prezente în studiul de istorie literară realizat de Daniel Puia-Dumitrescu.¹⁵ Notele informative ale dosarelor constituie o probă a moralității scriitorilor care au trăit în plin totalitarism. În interviul acordat, Bogdan Ghiu a trasat coordonatele unui destin coroborat cu un context socio-cultural larg. Criticul mărturisea că nu se cunosc detalii despre corpul poetei, despre manuscrise ca variante ale poemelor cenzurate. Au rămas, din păcate, doar amintirile (scrise sau spuse) ale prietenilor. Recuperarea cât mai multor informații din această sferă ar putea acoperi neajunsurile studiului monografic.

La structurarea imaginarului feminin am încercat să proiectăm coordonatele creației sale. Raportându-ne la paradigma liricii feminine, am surprins metamorfozarea feminității, care culminează în al optulea deceniu cu o permutare materializată prin stilul anticalofil, demetaforizat, antiretoric. Am insistat asupra unor interpretări hermeneutice, secvențiale pentru a surprinde coexistența dimensiunilor limbajului: tranzitiv și reflexiv. Raportându-ne la distincțiile lui Tudor Vianu și la concluziile lui Gheorghe Crăciun am evidențiat în analizele noastre că „valoarea tranzitivă sau reflexivă a limbajului scade sau crește în funcție de conținutul a ceea ce se comunică. Cu cât mesajul transmis este mai general, cu atât e sacrificată intimitatea celui care vorbește.”¹⁶ Acest binom generează (pentru poeta care a scris și în regim de cenzură) și coexistența eticului cu esteticul. Am ipostaziat structurile imaginarului din perspectiva dualităților. Imaginarul poetic structurează și analiza unor simboluri și motive prezente în creația poetei: ochiul, oglinda, fratele, orbirea, câinele etc. Demersul a fost finalizat prin ipostazierea eului. Am analizat teme recurente, adesea aflate în relație antonimică (viață-moarte, identitate-alteritate). Coordonata etic-vizionară pe care o aduce poeta se identifică în elaborarea discursului liric ca descriere a vieții în moarte, într-un decor alegoric și cu o recuzită specific expresionistă. Viziunile se încheagă astfel într-un „spectacol al exorcismului demonic” (Radu G. Țeposu). Considerăm că este problematizant narcisismul poetei. Radu G. Țeposu surprinde în discursul liric un „narcisism devorator”, dar erotismul ca o seducere a sinelui trebuie filtrat mai întâi prin spaima, cruzimea ce domină subiectivitatea contorsionată, astfel încât Alexandru Cistelean concluzionează: „senzualismul însuși era - și e – aici traumatic, fără bravadă, ieșit mai degrabă dintr-o

---

¹⁵ Daniel-Puia Dumitrescu, *O istorie a Cenaclului de Luni*, Editura Cartea Românească, București, 2015, pp. 116-120.

¹⁶ Gheorghe Crăciun, *Aisbergul poeziei moderne*, postfață de Mircea Martin, Ed. a 2-a, Editura Paralela 45, Pitești, 2009, p. 85.

pătimire decât dintr-un flirt.”¹⁷ Ipostazele de interpretare au fost situate la confluența axelor Eros – Cronos – Thanatos. Erosul (ca expresie a corporalității) are un corespondent în Thanatos (rațiunea ce prevestește sfârșitul), fiind mediate de Cronos. Am evidențiat puntea de legătură dintre teoria despre temporalitate a lui Heidegger¹⁸ și axa ștergerii graniței dintre estetic și referențial, accentuând cotidianitatea și prezentizarea ca forme de temporalizare a discursului și de configurare a imaginarului ficțional.

La nivelul discursului liric am analizat în creația poetei lunediste maniera directă de exprimare, prezența unor forme diverse de stil și de adresare, limbajul informal, comun atât poetului cât și cititorului. Am interpretat livrescul în fragmente de text, concluzionând că referințele bibliografice reușesc să articuleze cotidianul, iar *eul* să fie evidențiat și prin elemente ale intertextualității. Se poate surprinde ambiguitatea intertextului prin remarcă pe care o face Florin Mugur în prezentarea de pe coperta din spate a volumului *Aripa secretă*, prin motto-urile în secțiunile din volumul *Atelierele* (semnate de Tereza Culianu, Florin Iaru, Bogdan Ghiu), prin resemantizarea miturilor, simbolurilor (mitul orfic, simbolistica trandafirului, a oglinzii), a intertextului eminescian (pentru exprimarea condiției artistului). Capitolul a prilejuit și dezbateră unor raporturi inevitabile în analiza poemelor: textualism-postmodernism. Volumul *Aripa secretă* ne-a oferit o lectură derivativă, expresie a fuziunii discrete dintre mască și alegorie în acest joc al definirii propriei identități.

Analiza comparatistă a evidențiat similitudini și deosebiri în raport cu opera lui Nichita Stănescu, la nivelul tehnicilor retorice. Analiza stilistică a discursului liric descrie raportul poem-figură, luând ca punct de plecare variațiuni ale paralelismului sintactic (chiasmul, paralelismul enumerativ). Tehnicile retorice creează analogii între poeți aparținând unor tipuri diferite de cogniție. Sub semnul dublului am comparat creația Marianeii Marin cu cea a lui Mircea Cărtărescu. Poeta scrie o poezie în care atitudinea etică se împletește cu cea existențială, iar dublul se relevă mai ales în jocul liric al măștilor. La Cărtărescu, dublul se naște în primul rând din interior, iar la Mariana Marin, instanța mutilantă este mai întâi una oficială – politica totalitară a statului ce împietrește suflete. Poate din această cauză poeta și-a pierdut ludicul de profunzime. La Ion Mureșan, poetica vederii este cea care dezvoltă lumea deformată, ca efect a interiorizării ei. Analiza comparatistă a surprins maniera în care poetele Mariana Marin și Sylvia Plath își apropiază simboluri, resemantizează mituri (de exemplu, *Odă pentru Ted* al Sylviei Plath și *Zidul*, al Marianeii Marin). Studiile comparatiste ar putea

---

¹⁷ Cronica lui Alexandru Cistelean la reeditarea volumului Marianeii Marin, (*Mutilarea artistului la tinerețe*, Editura Muzeul Literaturii Române, 2001), *Feminități și feminisme (I)*, Piața literară, 1/2002.

¹⁸ Martin Heidegger, *op. cit.*, pp. 340-342.

evidenția nuanțat faptul că departajările dintre poeți sunt uneori rigide. Afinitățile nu se subordonează neapărat unui context programatic generaționist.

Coborând din familia de spirite a damnaților, Mariana Marin a reușit să dezvolte poezia neoexpresionistă, cu tematică socială, morală, chiar politică, fără a-i anihila tensiunea lirică. Scrise în siaj bacovian versurile sale concentrează neutralizarea perpetuă a opozițiilor: tranzitiv/ reflexiv, etic/ estetic, identitate/ alteritate, eros/ thanatos, real/ mimesis. Valorificând poemele volumelor publicate nu am avut intenția de a epuiza resorturile artistice, ci am încercat să evidențiem valoarea poetei ce trebuie să-și păstreze locul în proiectul de recuperare identitară.

Cuvinte-cheie ale cercetării: generaționism, feminitate, biografie, reflexiv, tranzitiv, etic, estetic, livresc, textualism, intertextualitate, elegie, neoexpresionism, temporalitate.

BIBLIOGRAFIE

I. BIBLIOGRAFIA OPEREI:

A. ÎN VOLUME:

1. MARIN, Mariana, *Un război de o sută de ani (utopia și alte poeme de dragoste)*, Editura Albatros, București, 1981.
2. MARIN, Mariana, *Aripa secretă*, Editura Cartea Românească, București, 1986.
3. MARIN, Mariana, *Au carrefour des grandes routes commerciales*, în traducerea lui Sebastian Reichman Editura EST, Paris, 1990.
4. MARIN, Mariana, *Les ateliers*, în traducerea lui Alain Paruit, Editura EST, Paris, 1991.
5. MARIN, Mariana, *Atelierele*, Editura Cartea Românească, București, 1991.
6. MARIN, Mariana, *Ia-ți boarfele și mișcă*, interviu realizat cu Oana Orlea, Editura Cartea Românească, București, 1992.
7. MARIN, Mariana, *Mutilarea artistului la tinerețe*, Editura Muzeul Literaturii Române, București, 1999.
8. MARIN, Mariana, *Zestrea de aur*, antologie de autor cu un text critic de Costi Rogozanu, Editura Muzeul Literaturii Române, București, 2002.
9. MARIN, Mariana, *Zestrea de aur / La dote d'oro*, traducere de Clara Mitola, Editura Pavesiana, 2013.
10. MARIN, Mariana, *Scrisoare deschisă sau Nu mă mai așteptați la ore mici*, Poeme rostite la Radio (1991-2002), Cuvânt înainte de Nicolae Manolescu, Ilustrații de Tudor Jebeleanu, Editura CASA RADIO, București, 2014.
11. MARIN, Mariana, *O singurătate feroce*, Antologie alcătuită de Teodor Dună, Editura Tracus Arte, București, 2015.

B. TEXTE (LITERARE ȘI TEORETICE) ÎN ANTOLOGII:

1. BOGHICI, Cezar, DINU, Gabriel, ȘINDRILARU, Florin, *Poezia românească – antologie de texte comentate și aprecieri critice*, colecția Compact, Editura Paralela 45, Pitești, 2006.
2. CHIOARU, Dumitru, VĂCĂRESCU, Ioan, Radu (eds.), *Antologia poeziei române de la origini până azi*, vol. II, Editura Paralela 45, Pitești, 1998.

3. CRĂCIUN, Gheorghe (antologie de), *Competiția continuă. Generația '80 în texte teoretice*, prefață de Gheorghe Crăciun („O generație incomodă”), Editura Vlasie, 1994, ediția a II-a, „Argument la a doua ediție”, de Gheorghe Crăciun, Editura Paralela 45, Colecția „80”, Seria „Antologii”, Pitești, 1999.
4. MARIN, Mariana, BUCUR, Romulus, GHIU, Bogdan, LEFTER, Ion Bogdan, MUȘINA, Alexandru, *Cinci* (antologie colectivă), cu ilustrații de Tudor Jebeleanu, Editura Litera, București, 1982.
5. MINCU, Marin, *Poezia română actuală. O antologie comentată*, vol. I-III, ediția a II-a, Editura Pontica, Constanța.
6. MUȘINA, Alexandru, BUCUR, Romulus (eds.), *Antologie de poezie modernă. Poezii moderni despre poezie (manifeste, eseuri, fragmente teoretice)*, Editura Leka Brâncuși, București, 1997.
7. MUȘINA, Alexandru, *Antologia poeziei generației '80*, Editura Aula, Brașov, 2002.
8. SPIRIDON, Monica, LEFTER, Ion Bogdan, CRĂCIUN, Gheorghe, *Experimentul literar românesc postbelic*, Editura Paralela 45, Pitești, 1998.

C. INTERVIURI ÎN PERIODICE:

1. MARIN, Mariana, *Cuvintele atrag realitatea*, interviu de Svetlana Cârstea, în revista „Observator cultural”, nr. 89 (48), noiembrie, 2001.

II. BIBLIOGRAFIE CRITICĂ:

A. DICȚIONARE, ANTOLOGII ȘI ENCICLOPEDII

1. *** *Poezie română modernă de la G. Bacovia la Emil Botta*, antologie, prefață și note de Nicolae Manolescu, Editura Alfa, București, 1996.
2. *** *Lirică americană contemporană*, traducere și prefață de Virgil Teodorescu și Petronela Negoșanu, Editura Albatros, București, 1980.
3. *** *Dicționarul explicativ al limbii române*, Editura Univers Enciclopedic, București, 1998.
4. *** *Lexicon feminist*, Editoare: Otilia Dragomir, Mihaela Miroiu, Editura Polirom, Iași, 2002.
5. *** *Poetică și stilistică. Orientări moderne. Prolegomene și antologie* de Mihail Nasta și Sorin Alexandrescu, Editura Univers, București, 1972.

6. *** *Postmodernism* (Sorin Pârvu, coord.) Seria Dicționare, Editura Institutul European, Iași, 2005.
7. *** *Pentru o teorie a textului, Antologie Tel Quel, 1960-1971*, Introducere, antologie și traducere de Adriana Babeți și Delia Svețeanu-Vasilie, Editura Univers, București, 1980.
8. *** *Dicționarul general al literaturii române*, A/ B; C/ D, Academia Română. București; Editura Univers Enciclopedic, 2004; E /K; L/ O. Academia Română București, Editura Univers Enciclopedic, 2005; P/ R, Academia Română, București, Editura Univers Enciclopedic, 2006; S/ T. Academia Română, București, Editura Univers Enciclopedic, 2007.
9. *** *Dicționarul scriitorilor români*, Mircea Zăciu, Marian Papahagi, Aurel Sasu (coord.), vol. III, M-Q, Editura Albatros, București, 2001;
10. BACONSKY, A. E., *Panorama poeziei universale contemporane*, Editura Albatros, București, 1972.
11. BIDU-Vrânceanu, Angela, CĂLĂRAȘU, Cristina, IONESCU-Ruxăndoiu, Liliana, MANCAȘ, Mihaela, PANĂ Dindelegan, Daniela, *Dicționar de științe ale limbii*, Editura Nemira & Co, 2001, 2005.
12. CHEVALIER, Jean, GHEERBRANT, Alain, *Dicționar de simboluri. Mituri, vise, obiceuri, gesturi, forme, figuri, culori, numere*, vol. I-III, traducere de Daniel Nicolescu, Doina Uricariu, Olga Zaicik, Laurențiu Zoicaș, Irina Bojin, Victor Dinu Vlădulescu, Ileana Cantuniari, Liana Repeteanu, Agnes Davidovici, Sanda Oprescu, Editura Artemis, București, 1993.
13. COBEȚ, Doina, DIMA, Eugenia, FAIFER, Florin ș.a., *Dicționar enciclopedic*, Ediția a V-a, revizuită și actualizată, Editura Cartier, Chișinău, 2004.
14. EVSEEV, Ivan, *Dicționar de simboluri și arhetipuri culturale*, Editura Amarcord, Timișoara, 1994.
15. FERBER, Michael, *Dicționar de simboluri literare*, Cambridge University Press, Traducere din engleză de Florin Sicoe, Editura Cartier, Chișinău, 2001.
16. GRIGORESCU, Dan, *Literatura americană. Dicționar cronologic*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1977.
17. MANOLESCU, Nicolae, *Istoria critică a literaturii române (5 secole de literatură)*, Editura Paralela 45, Pitești, 2008.
18. MUȘINA, Alexandru, (ed.) *Antologia poeziei generației 80*, ed. a II-a, Editura Aula, Brașov, 2002.

19. POP, Ion (coord. și reviz. științ.), *Dicționar analitic de opere literare românești*, vol. 1-2, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2007.
20. RUȘTI, Doina, *Dicționar de teme și simboluri din literatura română*, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Polirom, București, 2009.
21. SIMION, Eugen (coord.), *Dicționarul general al literaturii române*, vol. 4, L-O, Editura Univers Enciclopedic, București, 2005.

B. LUCRĂRI GENERALE

1. ADAM, Georgeta, *Imaginarul poeziei feminine (o secțiune de aur)*, Editura Niculescu, București, 2010.
2. ANCA, Elena-Claudia, *Incursiuni în feminismul interbelic*, Editura Ecou Transilvan, Cluj-Napoca, 2013.
3. ANTONESEI, Liviu, *Despre dragoste. Anatomia unui sentiment*, Editura LiterNet, București, 2004.
4. BACHELARD, Gaston, *Psihanaliza focului*, în românește de Lucia Ruxandra Munteanu, Prefață: Romul Munteanu, Col. *Eseuri*, București, Editura Univers, 1989.
5. BACHELARD, Gaston, *Poetica reveriei*, Traducere din limba franceză de Luminița Brăileanu, prefață de Mircea Martin, Pitești, Editura Paralela 45, 2005.
6. BAL, Mieke, *Naratologia. Introducere în teoria narațiunii*, ediția a II-a, traducere de Sorin Pârvu, cuvânt înainte de Marica Botez, Editura Institutul European, Iași, 2008.
7. BALOTĂ, Nicolae, *Arte poetice ale secolului XX. Ipostaze românești și străine*, Editura Minerva, București, 1997.
8. BARTHES, Roland, *Plăcerea textului*, traducere de Marian Papahagi, postfață de Ion Pop, Editura Echinoc, Cluj-Napoca, 1994.
9. BAUDRILLARD, Jean; Guillaume, Marc, *Figuri ale alterității*, traducere de Ciprian Mihali, Editura Paralela 45, 2002.
10. BIBERI, Ion, *Eros*, Editura Albatros, București, 1974
11. BLANCHOT, Maurice, *Spațiul literar*, traducere de Irina Mavrodin, Editura Minerva, București, 2007.

12. BODIU, Andrei, DOBRESCU, Caius (coord.), *Poezia română postbelică (metode de lectură, texte, analize, întrebări, exerciții și teme)*, Editura Universității „Transilvania”, Brașov, 2005.
13. BOIA, Lucian, *Pentru o istorie a imaginarului*, Editura Humanitas, București, 2000.
14. BOIA, Lucian, *Mitologia științifică a comunismului*, Editura Humanitas, București, 2011.
15. BOLDEA, Iulian, *Vârstele criticii*, Editura Paralela 45, Pitești, 2005.
16. BRAGA, Corin, (coord.), *Concepte și metode în cercetarea imaginarului*, Dezbaterile Phantasma, Editura Polirom, Iași, 2007.
17. BURGOS, Jean, *Pentru o poetică a imaginarului*, traducere de Gabriela Duda și Micaela Gulea, Prefață de Gabriela Duda, Editura Univers, București, 1988.
18. CĂLINESCU, Matei, *A citi, a reciti. Către o poetică a (re)lecturii*, Editura Polirom, Iași, 2003.
19. CĂRTĂRESCU, Mircea, *Postmodernismul românesc*, Editura Humanitas, București, 2010.
20. BORGES, Jorge Luis, *Arta poetică*, Ediție îngrijită de Călin-Andrei Mihăilescu, traducere de Mihnea Gafița, București: Curtea Veche Publishing, 2002.
21. BUBER, Martin, *Eu și tu*, Traducere din limba germană și prefață de Ștefan Augustin Doinaș, Editura Humanitas, București, 1992.
22. CANETTI, Elias, *Masele și puterea*, Ediția a II-a, revizuită, trad. rom. Amelia Pavel, Editura Nemira, București, 2008.
23. CĂRTĂRESCU, Mircea, *Postmodernismul românesc*, Editura Humanitas, București, 2010.
24. CORBU, Daniel, *Postmodernism și postmodernitate în România de azi*, Princeps Edit, Iași, 2007.
25. CORDOȘ, Sanda, *Literatura între revoluție și reacțiune. Problema crizei în literatura română și rusă a sec. XX*, Ediția a II-a adăugită, Editura Biblioteca Apostrof, Cluj-Napoca, 2002.
26. CORDOȘ, Sanda, *Literatura între revoluție și reacțiune. Problema crizei în literatura română și rusă a sec. XX*, Ediția a II-a adăugită, Editura Biblioteca Apostrof, Cluj-Napoca, 2002.
27. CORNEA, Paul, *Delimitări și ipoteze. Comunicări și eseuri de teorie literară și studii culturale*, Editura Polirom, Iași, 2008.

28. CRAIA, Sultana, *Îngeri, demoni și muieri – o istorie a personajului feminin în literatura română*, Editura Univers Enciclopedic, București, 1999.
29. CRĂCIUN, Gheorghe, *Introducere în teoria literaturii*, Editura Magister Cartier, Brașov, 1997.
30. CROHMĂLNICEANU, Ov. S., *Literatura română și expresionismul*, Editura Minerva, București, 1978.
31. DOBRESU, Caius, *Modernitatea ultimă*, Colecția „Prima verba”, Editura Univers, București, 1998.
32. DOMAN, Dumitru, Augustin, *Generația '80 văzută din interior*, Editura Tracus Arte, București, 2015.
33. DUDA, Gabriela, *Introducere în teoria literaturii*, Editura All, București, 1998.
34. CRĂCIUN, Gheorghe, *Competiția continuă. Generația '80 în texte teoretice*, Editura Paralela 45, Pitești, 1999.
35. CROHMĂLNICEANU, Ov. S., *Literatura română și expresionismul*, Editura Minerva, București, 1978.
36. FELEA, Victor, *Aspecte ale poeziei de azi(***)*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1984.
37. FRIEDRICH, Hugo, *Structura liricii moderne*, Editura pentru Literatura Universală, București, 1969.
38. GASSET, JOSE ORTEGA Y, *Studii despre iubire*, Traducere, traducere de Sorin Mărculescu, Editura Humanitas, București, 2001.
39. GENETTE, Gérard, *Figures III*, Paris, Editions du Seuil, 1972.
40. GUȚAN, Ilie, *Imaginarul erotic*, Editura Minerva, București, 1980.
41. HEIDEGGER, Martin, *Ființă și timp*, traducere din germană de Gabriel Liiceanu și Cătălin Cioabă, Editura Humanitas, București, 2003.
42. HUTCHEON, Linda, *Politica postmodernismului*, traducere de Mircea Deac, Editura Univers, București, 1997.
43. JAKOBSON, Roman, *Probleme de stilistică*, Editura Științifică, București, 1964.
44. LE BRETON, DAVID, *Antropologia corpului și modernitatea*, trad. rom. Doina Lică, Editura Amarcord, Timișoara, 2002.
45. LEFTER, Ion Bogdan, *Filo-feminisme. În postmodernism. Din dosarul unei „bătălii” culturale*, Editura Paralela 45, Pitești, 2010.
46. LYOTARD, Jean-Francois, *Condiția postmodernă*, traducere de Ciprian Mihali, Editura Babel, București, 1993.

47. MANOLESCU, Nicolae, *Istoria critică a literaturii române (5 secole de literatură)*, Editura Paralela 45, Pitești, 2008.
48. MINCU, Marin, *Textualism și autenticitate (Eseu despre textul poetic, III)*, Editura Pontica, Constanța, 1993.
49. MINCU, Marin, *O panoramă critică a poeziei românești din secolul al XX-lea*, Editura Pontica, Constanța, 2007.
50. NEGOIȚESCU, Ion, *Scriitori contemporani*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1994.
51. NEGRICI, Eugen, *Sistematica poeziei*, Editura Cartea Românească, București, 1988.
52. NEGRICI, Eugen, *Literatura română sub comunism. Proza. Colecția „Cartea Fundamentală”*, Editura Fundației Pro, 2000.
53. PERIAN, Gheorghe, *Literatura în schimbare. Opinii și atitudini critice*, Editura Limes, Cluj-Napoca, 2010.
54. PETRAȘ, Irina, *Teoria literaturii. Dicționar-antologie*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2009.
55. PERIAN, Gheorghe, *Ideea de generație în teoria literară românească*, PETERSON, Julius, *Generațiile literare*, traducere din limba germană și prefață de Sanda Ignat, Editura Limes, Cluj-Napoca, 2013.
56. PETRAȘ, Irina, *Despre feminitate, moarte și alte eternități*, Colecția „Biblioteca Ideea Europeană”, Editura Ideea Europeană, București, 2006.
57. PETRESCU, Liviu, *Poetica postmodernismului*, Colecția „Studii”, ediția a IV-a, Editura Paralela 45, Pitești, 2011.
58. POP, Doru, *Ochiul și corpul. Modern și postmodern în filosofia culturii vizuale*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2005.
59. POPA, Marian, *Dicționar de literatură română contemporană*, Editura Univers Enciclopedic, București, 2004.
60. POPA, Marian, *Femei în istoria literaturii române de azi pe mâine*, Fundația „Luceafărul”, București, 2001.
61. RICOEUR, Paul, *Metafora vie*, Editura Univers, București, 1984.
62. ȘTEFĂNESCU, Dorin, *Probleme ale interpretării*, Editura Universității „Petru Maior”, Tîrgu-Mureș, 2011.
63. TOMAȘEVSKI, Boris, *Teoria literaturii. Poetica*, traducere de Leonida Teodorescu, Editura Univers, București, 1973.
64. TOURAINE, Alain, *Lumea femeilor*, Editura Art, București, 2007.

65. ULICI, Laurențiu, *Literatura română contemporană, I – Promoția 70*, Editura Eminescu, 1985.
66. URSA, Mihaela, *Eroticon. Tratat despre ficțiunea amoroasă*, Editura Cartea Românească, București, 2012.
67. ZAFIU, Rodica, *Diversitate stilistică în româna actuală*, Editura Universității din București, 2001.

C. STUDII CRITICE ÎN VOLUM

1. BACONSKY, A., E., *Meridiane*, Editura pentru Literatură, București, 1969.
2. BALOTĂ, Nicolae, *Arte poetice ale secolului XX*, Editura Minerva, București, 1997.
3. BALOTĂ, Nicolae, *Labirint. Eseuri critice*, Editura Eminescu, București, 1970.
4. BEAUVOIR, Simone, *La femme indépendante*, Paris, Gallimard, 2008.
5. BODIU, Andrei, *Direcția optzeci în poezia română*, Editura Paralela 45, Pitești, 2000.
6. BOLDEA, Iulian, *Poeți români postmoderni*, Colecția Sinteze, Editura ardealul, Târgu Mureș, 2006.
7. BOLDEA, Iulian, *Scriitori români contemporani*, Editura Ardealul, Tîrgu Mureș, 2002.
8. BOLDEA, Iulian, PANTEA Aurel (coord.), *Alexandru Cistelean sau Bucuria exegezei*, Editura Limes, Cluj-Napoca, 2012.
9. BOLDEA, Iulian (carte gândită și alcătuită de), *Poetul for ever: Ion Mureșan*, Editura Ardealul, Tîrgu-Mureș, 2008.
10. BORCILĂ, Mircea, *Noi orizonturi în poetica americană*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1981.
11. BOT, Ioana, *Trădarea cuvintelor*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1997.
12. BRAGA, Corin, *10 studii de arhetipologie*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2007.
13. BUZERA, Ion, *Virgil Mazilescu – Monografie, antologie comentată, receptare critică*, Editura Aula, Brașov, 2000.
14. CARAION, Ion, *Bacovia. Sfârșitul continuu*, Editura Cartea Românească, București, 1977.

15. CISTELECAN, Alexandru, *Top ten (recenzii rapide)*; Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2000.
16. CISTELECAN, Alexandru, *Poezie și livresc*, Editura Cartea Românească, București, 1987.
17. CHIOARU, Dumitru, *Noua poezie nouă*, Editura Limes, Cluj-Napoca, 2011.
18. CORBU, Daniel, *Generația poetică 80 în cincisprezece portrete critice*, Editura Junimea, București, 2000.
19. CORBU, Daniel, *Postmodernism și postmodernitate în România de azi*, Princeps Edit, Iași, 2007.
20. CORDOȘ, Sanda, *Lumi din cuvinte. Reprezentări și identități în literatura română postbelică*, Editura Cartea Românească, București, 2012.
21. CRĂCIUN, Gheorghe, *Competiția continuă*, Ed. Vlasie, Brașov, 1994.
22. CRĂCIUN, Gheorghe, *Aisbergul poeziei moderne*, Editura Paralela 45, Pitești, 2002.
23. CRĂCIUN, Gheorghe, *În căutarea referinței*, Editura Paralela 45, Pitești, 1998.
24. CRĂCIUN, Gheorghe, *Mecanica fluidului*, Editura Cartier, Chișinău 2003.
25. CRĂCIUN, Gheorghe, *Scriitorul și Puterea sau despre puterea scriitorului*, ediție îngrijită de Carmen Mușat și Oana Crăciun, prefață de Caius Dobrescu, Editura Cartea Românească, București, 2015.
26. CROHMĂLNICEANU, Ov., S., *Literatura română și expresionismul*, Editura Eminescu, București, 1971.
27. DIACONU, Mircea A., *Fețele poeziei – Fragmente critice*, Ed. Junimea, Iași, 1999.
28. DIACONU, Mircea, A., *Poezia postmodernă*, Colecția Istoria Didactică a Literaturii Române, Editura Aula, Brașov, 2002.
29. FAUCHEREAU, Serge, *Introducere în poezia americană modernă*, Editura Minerva, București, 1974.
30. FILIP, Terezia, *Nichita Stănescu – O poetică a ființei, I (Eul în lume)*, Editura Galaxia Gutenberg, Târgu-Lăpuș, 2010.
31. GRAY, Richard, *American Poetry of the Twentieth Century*, New York, Longman, 1989.
32. GRIGURCU, Gheorghe, *Existența poeziei*, Editura Cartea Românească, București, 1986.
33. GRIGURCU, Gheorghe, *Poeți români de azi*, Editura Cartea Românească, București, 1979.
34. GRIGURCU, Gheorghe, *Poezia română contemporană*, vol. II, Editura revistei „Convorbiri literare”, Iași, 2000.

35. HĂULICĂ, Cristina, *Textul ca intertextualitate. Pornind de la Borges*, Editura Eminescu, București, 1981.
36. LEFTER, Ion, Bogdan, *Flashback 1985: Începuturile „noii poezii”*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2005.
37. LEFTER, Ion, Bogdan, *postmodernism. Din dosarul unei „bătălii” culturale*, Editura Paralela 45, Pitești, 2000.
38. LEFTER, Ion, Bogdan, *Puzzle cu „noul val” Addenda la falsul tratat de poezie Flashback*, Editura Paralela 45, Pitești, 2005.
39. MANOLESCU, Nicolae, *Despre poezie*, Editura Cartea românească, București, 1987.
40. MANOLESCU, Nicolae, *Literatura română postbelică. Lista lui Manolescu*, Editura Aula, Brașov, 2001.
41. MANOLESCU, Nicolae, *Poeți moderni*, Editura Aula, Brașov, 2003.
42. MIHĂIEȘ, Mircea, *Cărțile crude. Jurnalul intim și sinuciderea*, Editura Polirom, București.
43. MINCU, Marin, *Eseu despre textul poetic, II*, Editura Cartea Românească, 1986.
44. MOARCĂȘ, Georgeta, *Disonanțe. Studii asupra expresionismului în poezia română contemporană*, Colecția Studii literare și culturale, Editura Universitatea Transilvania din Brașov, 2011.
45. MOLDOVEANU, Daniela, *Poezia confesivă feminină*, Editura Muzeul Literaturii Române, prefață: Gheorghe Manolache, Colecția Aula Magna, București, 2014.
46. MORARU, Cristian, *Poetica reflectării*, Editura Univers, București, 1990.
47. MUȘINA, Alexandru, *Paradigma poeziei moderne*, Editura Aula, Brașov, 2004.
48. NELSON, Deborah, *Pursuing Privacy în Cold War America*, New York, Columbia, University-Press, 2002, p. XII.
49. PERIAN, Gheorghe, *Scriitori români postmoderni*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1996.
50. PERIAN, Gheorghe, *Literatura în schimbare*, Ed. Limes, Cluj-Napoca.
51. PETRAȘ, Irina, *Teme și digresiuni*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2008.
52. PETRAȘ, Irina, *Literatura română contemporană. O panoramă*, Editura Ideea Europeană, București, 2008.
53. PIPOȘ, Cristina, *Poezia confesiunii la Sylvia Plath și la Mariana Marin*, Colecția Aula Magna, Editura Muzeul Literaturii Române, București, 2014.

54. POP, Ion, *Jocul poeziei*, Ed. Cartea Românească, București, 1985.
55. POP, Ion, *Viață și texte*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2001.
56. REGMAN, Cornel, *Dinspre „Cercul Literar” spre „optzeciști”*, Editura Cartea Românească, București, 1997.
57. SIMION, Eugen, *Scriitori români de azi, vol. IV*, Editura Cartea Românească, București, 1989.
58. SOVIANY, Octavian, *Apocalipsa textului (Încercare asupra textualismului românesc)*, Ed. Palimpsest, București, 2008.
59. ȘTEFĂNESCU, Dorin (coord.), Suciu, Sorin, Rezan, Adela, Rațiu, Bogdan, *Deschiderea poemului: exerciții hermeneutice*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2012.
60. TEUTIȘAN, Călin, *Eros și reprezentare. Convenții ale poeziei erotice românești*, prefață de Ion Pop, Editura Paralela 45, 2005.
61. ȚEPOSU, Radu, G., *Istoria tragică & grotescă a întunecatului deceniu literar nouă*, Ediția a III-a, prefață de Alexandru Cistelecan, Editura Cartea Românească, București, 2006.
62. ȚUPAN, Maria-Ana, *Discursul postmodern*, Editura cartea Românească, București, 2002.
63. ULICI, Laurențiu, *Recurs*, Editura Cartea Românească, București, 1971.
64. VAKULOVSKI, *Portret de grup cu generația optzeci (poezia)*, București Editura Tracus Arte, 2010.
65. VIANU, Tudor, *Studii de stilistică*, Editura Minerva, București, 1975.

D. STUDII CRITICE ÎN PERIODICE

1. ANTONESEI, Liviu, *Mariana Marin într-un cvartet datorat hazardului*, în „Observator cultural”, Supliment, *Mariana Marin: identitatea etic-estetic*, nr. 236 (494), 1-7 octombrie, 2009, p. III.
2. BERINDEAN, Florin, *Poezia totalitarismului*, în rev. „Contrapunct”, nr. 25, 1991, p.5.
3. BOLDEA, Iulian, *Luciditate și adevăr poetic: Mariana Marin*, în rev. „Familia”, nr. 11-12, 2005.
4. BOT, Ioana, „*Aripa secretă*”, în „Tribuna”, nr. 37 (1603), 10 sept. 1987, p. 4.

5. BUZEA, Constanța, *Mariana Marin: Un război de o sută de ani*, în rev. „Amfiteatru”, nr., 1982, p.11.
6. BUZEA, Constanța, *Mariana Marin: „Mariana Marin:„Aripa secretă”: Debutul și urmarea*, în rev. „Amfiteatru”, nr. 6, 1987, nr. 11.
7. CĂRTĂRESCU, Mircea, *Cronici partizane. Concepte și sentimente*, în rev. „Amfiteatru”, nr.11, 1982, p. 9
8. CĂRTĂRESCU, Mircea, *Ce este biografismul?”* în rev. „Amfiteatru”, nr. 6, iunie, 1987.
9. CHIOARU, Dumitru, *Zestrea de aur a Marianeii Marin în Caietele de la Mediaș*, Anul V, nr. 1-2 (5) mai, 2006.
10. CISTELECAN, Alexandru, *Aripa secretă de Mariana Marin*, în rev. „Familia”, nr.10, 1987, p.3.
11. CISTELECAN, Alexandru, *Scurt prospect în favoarea poeziei tinere*, în „Vatra”, nr. 1-2/ 2007
12. CISTELECAN, Alexandru, *Cartea de iarnă*, în „Familia”, nr. 11, 1981, p. 14.
13. COANDE, Nicolae, *O viziune de la „Marginea Zonei”*, în rev. „Poesis International”, nr. 2 (16), 2015.
14. CREȚU, Tudor, *Ceasurile Marianeii Marin*, în „Observator cultural”, nr. 809 (31), februarie, 2016.
15. CRISTEA, Dan, *Mariana Marin*, în „Luceafărul”, nr. 6, februarie, 1982, p. 6.
16. DINIȚOIU, Adina, *Când poezia conjură eticul*, în rev. „Observator cultural”, Supliment, *Mariana Marin: identitatea etic-estetic*, nr. 236 (494), 1-7 octombrie, 2007, p. VII.
17. DOBRESCU, Caius, *Iluminarea nu trebuie confundată cu mântuirea*, în rev. „Observator cultural”, Supliment, nr. 236 (494), 1-7 octombrie, 2009, p. V.
18. DUMITRIU, Dana, *Prietena Kitty*, în „România literară”, nr. 30, iulie, 1987, XX, p. 10.
19. FELEA, Victor, *Mariana Marin: un război de o sută de ani*, în rev. „Tribuna”, nr. 12 (1318), 1982, p. 2.
20. FLĂMÂND, Dinu, *Izgonirea din paradis*, în rev. „Amfiteatru”, nr. 2, 1982.
21. GHEORGHE, Cezar, *A fi minoritar în cea mai neagră majoritate*, în „Observator cultural”, Supliment, nr. 236 (494), 1-7 octombrie, 2009, p. VIII.
22. GHEORGHE, Cezar, *„Atelierele” Marianeii Marin*, în „Observator cultural”, nr. 809 (31), februarie, 2016.

23. GHIU, Bogdan, *Dreptul cenușii*, în „România literară”, nr. 9, 1 martie, 1990, p. 10.
24. GRIGURCU, Gheorghe, *Marea temă a Marianeii Marin*, în rev. „Viața Românească”, nr.8, 1991, pp. 91-95.
25. GROZA, Maria, *Statutul femeii în dreptul familiei*, în „Contemporanul”, nr. 25 (767), 23 iunie, 1961.
26. IUGA, Nora, *Ultimul cadou de la Madi a fost un ruj*, în rev. „Observator cultural”, Supliment, *Mariana Marin: identitatea etic-estetic*, nr. 236 (494), 1-7 octombrie 2009, p. IV.
27. ISPAS, Cristina, *Tinerețe fără artă*, în rev. „Observator cultural”, Supliment, *Mariana Marin: identitatea etic-estetic*, nr. 236 (494), 1-7 octombrie, 2009, p. VI.
28. JEBELEANU, Tudor, *Despre Mariana Marin ca nume de stradă*, în rev. „Observator cultural”, Supliment, *Mariana Marin: identitatea etic-estetic*, nr. 236 (494), 1 – 7 octombrie, 2009, p. VII.
29. KOMARTIN, Claudiu, *Nebunia de a gusta trandafir*, în „Observator cultural”, Supliment, *Mariana Marin: identitatea etic-estetic*, nr. 236 (494), 1-7 octombrie, 2009, p. V.
30. SZŐCS, Krista, *Realitatea – personaj principal în poezia Marianeii Marin*, în rev. „Transilvania”, nr. 9, 2013, pp. 35-39.
31. LEFTER, Ion Bogdan, *Cavalcada poetică – Tot mai aproape de sine*, în „Amfiteatru”, nr. 5, mai, 1983, p. 8.
32. MANOLESCU, Nicolae, *În atelier va fi de acum întuneric*, în „România literară”, nr. 19, 9 mai, 1991, p. 9.
33. MANOLESCU, Nicolae, *Ah, tandrul, sfâșietorul, repedele poem*, în „România literară”, nr. 6, 1982, p. 9.
34. MIHĂIEȘ, Mircea, *Turneul candidaților (la poezie: Mariana Marin: Aripa secretă)*, în „Orizont”, nr. 18, 1987.
35. MIHĂIEȘ, Mircea, *Arta nefericirii*, în „Orizont”, nr. 19, mai, 1990, p. 8.
36. MORARU, Cristian, *Poezie și adevăr*, în „Viața Românească”, nr. 11, noiembrie, 1987, pp. 87-89.
37. MUȘAT, Carmen, *Toate minciunile despre libertate*, în rev. „Observator cultural”, Supliment, *Mariana Marin: identitatea etic-estetic*, nr. 236 (494), 1-7 octombrie 2009, p. I.

38. NOVAC, Fevronia, *Din atelierele morții*, în „România literară”, nr. 39, 2-8 decembrie, 1992, p.8.
39. NOVĂCEANU, Darie, *Sylvia Plath*, în „România literară”, nr. 13, 1980.
40. PERIAN, Gheorghe, *Poezia salvată*, în „Vatra”, nr. 4, aprilie, 1992, p.12.
41. POP, Ion, *Poemul – o ființă morală*, în „Steaua”, nr. 7, iulie, 1987, pp. 33-34.
42. POP, Ion, *Cu Mircea Cărtărescu, între viață și texte*, în „Vatra”, nr. 1-2, 2016, Tîrgu-Mureș, p. 55.
43. PRICOP, Constantin, *Mariana Marin: Un război de o sută de ani*. În „Convorbiri literare”, nr. 3, 1982, p. 5.
44. RAICU, Lucian, *Rânduri despre poezia Marianeii Marin*, în „Vatra”, nr. 5, 1995, pp. 67-68.
45. SAVU, Cornelia, Maria, *Când poezia devine biografie*, în „Curierul Național”, nr. 2516, 17 iunie, 1999, p. 13.
46. TOLCEA, Marcel, *Numele Mady*, în „Orizont”, nr. 19, mai 1990, p. 9.
47. ȚEPOSU, G. Radu, *Poezia unei promoții (III). Comentarii critice* în „Viața Românească”, nr. 6, iunie, 1982, pp. 68-69.
48. ȚION, Alexandru, *La întretăierea drumurilor comerciale. Extrema luciditate*, Editura Litera, București, 1982, p. 6.
49. ULICI, Laurențiu, *Refracția lirică*, în „România literară”, nr. 31, 29 iulie, 1982, p.11.
50. ULICI, Laurențiu, *Găsirea temei*, în „Contemporanul”, nr. 19, 8 mai 1987, p. 13.
51. UNGUREANU, Cornel, *Dincoace de literatură*, în „Orizont”, nr. 19, 11 mai 1990, p. 9.
52. VANCU, Radu, *Poezie și adevăr*, în „Observator cultural”, Supliment, *Mariana Marin: identitatea etic-estetic*, nr. 236(494), 1-7 octombrie, 2009, p. II.
53. VIGHI, Daniel, *În alb-negru*, în „Orizont”, nr. 19, mai 1990, p. 9.
54. VLĂDESCU, Andreea, *Poezia realului cu contururi kafkiene*, în „Contrapunct”, nr. 37, 1991, p. 4.

E. BELETRISTICĂ, ESEISTICĂ

1. Jurnalul Annei Frank, 12 iunie-1 august 1944, versiunea definitivă, traducere din neerlandeză și note de Gheorghe Nicolaescu, Editura Humanitas, București, 2011.
2. BABEȚI, Adriana, *Amazoanele. O poveste*, Editura Polirom, Iași, 2013.

3. CĂRTĂRESCU, Mircea, *Visul chimeric*, ediția a II-a, Editura Humanitas, București, 2011.
4. GEORGESCU, Liviu, *În umbra luminii*, postfață de Mircea a. Diaconu, Editura Paralela 45, Pitești, 2014.
5. MUREȘAN, Ion, *Cartea de iarnă*, Editura Cartea Românească, București, 1981.
6. MUREȘAN, Ion, *Poemul care nu poate fi înțeles*, Editura Arhipelag, Tîrgu-Mureș, 1993.
7. PANTEA, Aurel, *Negru pe negru*, Editura Limes, Cluj-Napoca, 2009.
8. PLATH, Sylvia, *Ariel și alte poeme*, Editura Univers, București, 1980.
9. RALLIAN, Antoaneta, *Amintirile unei nonagenare. Călătoriile mele, scriitorii mei*. Editura Humanitas, București, 2014.
10. STĂNESCU, Nichita, *Poezii*. Antologie, tabel cronologic, prefață și comentarii de Ștefania Mincu, Editura Albatros, București, 1987, p. XXXII.
11. STĂNESCU, Nichita, *Ordinea cuvintelor*, vol. I-II, Editura Cartea Românească, București, 1985.

F. SITOGRAFIE

<http://www.observatorcultural.ro/articol/ultimul-poem-de-dragoste-in-gradina-de-trandafir>

**MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENTIFIC RESEARCH
"PETRU MAIOR" UNIVERSITY OF TIRGU MURES
FACULTY OF SCIENCES AND LETTERS**

DOCTORAL THESIS

– Abstract –

**SCIENTIFIC COORDINATOR:
Prof. Dr. Alexandru CISTELECAN**

**DOCTORAL STUDENT:
Angelica BĂEȚAN (STOICA)**

**TIRGU MURES
2016**

**MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENTIFIC RESEARCH
"PETRU MAIOR" UNIVERSITY OF TIRGU MURES
FACULTY OF SCIENCES AND LETTERS**

**MARIANA MARIN -
MONOGRAPHY**

– Abstract –

**SCIENTIFIC COORDINATOR:
Prof. Dr. Alexandru CISTELECAN**

**DOCTORAL STUDENT:
Angelica BĂEȚAN (STOICA)**

**TIRGU MURES
2016**

CUPRINS

INTRODUCTION.....	5
I. SKETCHES ON „A DESTINY” OF ROMANIAN LITERATURE	13
1.1. The Notion of <i>Generation</i> – Definitions, Significations	13
1.1.1. The 80’s Movement – Borferlines, Inquiries	17
1.2. The Destiny of the Writer.....	22
1.2. The Biography of a ”Lunedist”	31
1.5. The Femininity in Literature	41
II. THE STRUCTURE OF FEMININE IMAGERY	48
2.1. The Metamorfofis of Femininity.....	48
2.2. Expressionism - (Re) definition.....	57
2.2.1 Expressionist Attitudes.....	60
2.3. Poetic Arts	64
2.4. „Reality” – between Transitive and Reflexive	71
2.5. The Hurry of the Writting – Oscillation between Ethic and Aesthetic	77
2.6. The Interiority Crisis	82
2.7. Identity and Distinction	89
III. THEMATIC CONVERGENCES	96
3.1. Eros and Thanatos in the Poetic Circuit	96
3.1.1. The Configuration of love – from Corporeal to <i>Ego</i>	96
3.1.2. The Invention of the Two Loneliness (Life/ Eros and Death/ Thanatos)	101
3.1.3. The Expresionist Shout.....	108
3.2. Narcissism and Erotism.....	112
3.3. Hypostasis of Chronosului	120
3.3.1. Temporality and Feeling.....	125
IV.A LUCID AND PLAYFUL COMMITEMENT TO COMMUNICATION	130
4.1. Confession and a Vigilant Critcal Awareness	130
4.2. The Insertion of the Bookish	139
4.3. The Pact with the Poetic and with the Reader.....	144
4.4. Mask and Overlap of Identity	149
V. MARIANA MARIN’S POETRY IN A COMPARATIVE VISION.....	158

5.1. Rhetorical Techniques (Nichita Stănescu)	158
5.2. Under the Sign of Duplication (Mircea Cărtărescu).....	165
5.3. The Neo-expressionism of the '90s (Ion Mureșan).....	175
5.4. The Poetry of Confession (Sylvia Plath).....	183
CONCLUSIONS.....	193
ANEXA 1: - An Interview with Bogdan Ghiu, <i>About Mariana Marin and Others</i>	198
BIBLIOGRAPHY	206

MARIANA MARIN – MONOGRAPHY

ABSTRACT

Had she been alive today, Mariana Marin would have written elegies or perhaps novels; one of the features of her character was flexibility (it was difficult to dissociate the woman from the artist in her). This is why the theatricality in her poems (an expression of tumultuous feeling) can be capitalised in research through the mobility of the perspectives for interpreting her creation. In the metamorphosis of contemporary feminine poetry, especially after 1965, lyricism becomes interiorised, descends into the depths of the self, rediscovering the existential tragedy. The feminine poetry of the '80s marks the abandonment of the prudish paradigm in favour of direct confession, the poet carrying the obsession of her own interiority. It is in this context that the poetry of Mariana Marin distinguishes itself, “at the junction between ethical and visionary, therefore neoexpressionist.” (Bogdan Ghiu). Her discourse simultaneously manifests an attitude of rebelliousness towards the system and towards previous generations.

The present thesis aims to be a monographic study. The choice of this topic can be motivated by the current lack of a cohesive work able to outline the poet's entire life and activity. At the same time, the research attempts to define her work's poetic principle, which materialises both in discourse, writing, stylistic, as well as in her imagery and ethical attitude. The premise is integrating the author's work in a project of identity recovery, through which the human and the artist can be exposed to the public. The topic is current due to the fact that a monographic study involves a descriptive-analytical research of the social, political and cultural context, observing the way in which the work is born and in which the creative consciousness operates. The purpose of this study is to outline a credible portrait of a poetess, the author of a neoexpressionist poetry, in an existentialist vein, while at the same time including images from her biography in the decor and substance. Moreover, we aimed to interpret her lyrical creation according to an approach conceptualised depending on thematic fields. The goals of the thesis can be configured in close relation to the general topic. Thus, a monographic study attempts to concentrate the poet's work according to chronology and value, taking into account the fact that the poet's maturity develops gradually, naturally. Another goal relates to a parallel recording of her work's reception according to “the ages of criticism”, emphasising mutations between different generations of interpreters of her literary text. Thus, we attempt to confront critical opinions, life fragments and text, aiming to track a poetess's particular way of

recreating the expressionism. Mariana Marin is the welcome counterpoint¹, the melodic line contrasting with the general composition – the postmodernism of the ‘80s. “The new expressionism” – redefined by Al. Cistelean – “no longer draws from the old one its coquettishness and infinity and absolute... it is fed almost exclusively by the vague spasms of the being, by a feeling of immediate atrocity and irreversible alienation.”² Even if our endeavour is monographic, the intention is not to perform an exhaustive research of the work of Mariana Marin, but rather to emphasise discursive, thematic, stylistic, rhetorical peculiarities, preceded by an investigation of the context which allowed for the emergence of the literature of the ‘80s and, in its heterogeneity, for the emergence of the expressionist core of lyrical creation.

The title of the doctoral thesis – *Mariana Marin – A Monography* – has a general nature, but it suggests the multiple openings of a space in which identity, social and lyrical landmarks are articulated and defined. The author was seen by the critics in various interpretive registers: first, “original, strong and almost mature” (Nicolae Manolescu), “a member of the pathetic faction of the young generation” (Alexandru Cistelean), in whose work “the communication between ethical and aesthetic is far from being in the detriment of the latter” (Ion Pop). The critics also noted her other particularities: her “anti-calophilism” (Dan Cristea), a poetry with “a clearly expressionistic nuance, tormented by existential quakes” (Mircea Cărtărescu), a poetry “which merges with existence” (Ion Bogdan Lefter). The studies also underline her poetry’s confessional nature, placing the poet in the continuation of a tradition of feminine confessional lyricism. In its confessional side, the poetry restores the bridges between life and artefact.

The poems in her first volume, *A Hundred Year War (Utopias and Other Love Poems)* (1981) give the reader the impression that he or she has dropped into a space dominated by tension, where the poet is always on the verge of harassing an unseen enemy, as if in a war of terror in which gestures of femininity seldom come to the surface. In the collective volume *Five* (1982), prefaced by Nicolae Manolescu, and written together with other four poets of the same generation – Alexandru Mușina, Romulus Bucur, Bogdan Ghiu, Ion Bogdan Lefter – her voice is distinguished by a greater attention focused on the emotional vibration included in the text. Her second volume – *The Secret Wing* – was harshly censored. Built like a lyrical paraphrase to Anne Frank’s diary, the volume

---

¹ Ion Bogdan Lefter, *Puzzle cu „noul val”*. *Addenda la falsul tratat de poezie Flashback 1985*, Editura Paralela 45, Pitești, 2005, p. 134.

² Alexandru Cistelean, *Scurt prospect în favoarea poeziei tinere*, în „Vatra”, 1-2/2007, p. 34.

contains verses in which the poet withdraws her fear, aggression and terrified feelings, choosing the loneliness of the being, a form of psychological and moral exorcism. Florin Mugur, the editor of the book, presented the volume like a book dedicated to peace, so that the poems would go uncensored. *Workshops* is “a book from the time of totalitarianism and about totalitarianism” (Gheorghe Grigurcu), being published in 1991. The volume is a restitution of the original, authentic form of the heavily edited and deformed verses published in 1986 (in *The Secret Wing*). The author aims for an austere discourse, focusing on the angry notation of “what is real” and on a tensioned ethical interrogation. In the volume *The Mutilation of the Artist as a Young Man* (1999), the poet writes a profoundly existentially engaged poetry. The anthological volume *The Golden Dowry* is published by the Museum of Romanian Literature Printing House approximately six months before Mariana Marin died.

The poet got her own back by the openness of her work towards universality. Sebastian Reichmann translated several of her poems into French, the booklet *Au carrefour des grandes routes commerciales* (Samuel Tastet, Editeur, 1990) being a bilingual edition. The same publishing house, *Est*, published in a bilingual edition *Les Ateliers* (1991), translated by Alain Paruit. Another (posthumously) bilingual anthology brings Mariana Marin’s poetry to the fore; an Italian translator, Clara Mitola, together with the Romanian poet Claudiu Komartin published in 2013 *Zestrea de aur/ La dote d’oro* (Pavesiana Printing House). The anthology contains poems selected from all the poet’s books, few but decisive. A project to recover the valuable works of Romanian literature is configured by the publication of a posthumous anthology entitled *A Ferocious Loneliness*, edited by Teodor Dună (2015). An innovative way of reviving her lyrical creation is the anthology published, accompanied by a CD and entitled *An Open Letter or Do not Wait for Me at Small Hours. Poems Recited at the Radio (1991-2002)*, prefaced by Nicolae Manolescu (2014). Lately, the doctoral studies have refined the research on Mariana Marin, resulting in published volumes: Georgeta Adam, *The Imagery of Feminine Poetry* (2010), Cristina Pipoș, *Confessional Poetry in Sylvia Plath and Mariana Marin* (2014), Daniela Moldoveanu, *The Feminine Confessional Poetry*, (2014). Thus, the poet’s work is interpreted from a comparative viewpoint, being associated to great names of confessional feminine poetry; also, several studies were published on the structure of her imagery.

As the research opens several perspectives (context, biography, critical reception, thematic, discursive, stylistic analysis) and is applied to the poetry volumes, the methods used in the research are varied, ranging from cultural study to thematic or hermeneutic

analysis, to recording biographical aspects or socio-cultural perspectives which give our thesis a monographic nature. The heterogeneity of the research methods derives from the particular nature of Mariana Marin's verses. The poet surprises the reader and the interpreter with the flexibility with which she ranks her lyrical masks, through theatricality and bookish insertion, inter-text, an ethics which does not overshadow the aesthetic, managing to maintain a balance between feeling and reflective. Reading is permanently corroborated in the interpretation with managing the binomial associations: reflexive/ transitive, ethical/ aesthetic and lucidity/ playfulness.

The scientific character of the thesis is conferred by capitalising on relevant references in order to achieve the monographic approach, materialising the attempt to bring additional rigour and nuance to the way in which Mariana Marin's work was received. Critical reception, focused in welcoming chronicles, thematic articles, studies, published before and after the December Revolution, offer a double perspective: that of the Romanian critics and that of the evolution of the reception of her poetry. These contain concepts which can form the basis of unitary studies (abstract lyricism, ethical denotation, narcissism, eroticism, feminism/ femininity, reflexive/ transitive etc.). The analysis no longer offers a strictly descriptive perspective, but rather a problem-posing one, articulating the coordinates of lyrical imagery, refining the thematic convergences. The interpretation involves theoreticians and relevant aspects of their theories: generationism, confession, neo (post)expressionism, inter-textuality. Elements of literary history are presented in the configuration of the metamorphosis of feminine poetry in relation to the paradigm of world literature. Philosophical (heideggerian) categories refine the interpretation of the literary themes and motives. Our intention is to outline the connection between Heidegger's theory of temporality and the axis of erasing the borders between aesthetic and referential, emphasizing ordinary and the presentation as forms of temporalization of discourse and configuration of the fictional imaginary.³ An additional level of originality is brought in by including an interview with Bogdan Ghiu, a close friend of the poet, outlining, apart from her life and work, some other particular aspects related to the society and literary circles of the time. The textual level is approached through the coordinates which we consider to be representative in the lyrical discourse: mask and allegory, the semiotics of feelings, rhetorical methods and the instances of communication.

---

³ See Martin Heidegger, *Ființă și timp*, traducere din germană de Gabriel Liiceanu și Cătălin Cioabă, Editura Humanitas, București, 2003.

The Structure of the Thesis

Our study is structured on five chapters: *Sketches on "a Destiny" of the Romanian Literature*, *The Structure of Feminine Imagery*, *Thematic Convergences*, *A Lucid and Playful Commitment to Communication* and *Mariana Marin's Poetry in a Comparatist Vision*.

The first chapter - *Sketches on "a Destiny" of the Romanian Literature* - aims to contextualise the work (the generationist phenomenon, the paradigm of feminine poetry) and to outline the destiny of the poet and her work. From a methodological point of view, this chapter is a study conceptually and hermeneutically based on the theoretical references used (Mircea Vulcănescu, Tudor Vianu, P.P. Negulescu, Ion Pop, Mircea Martin, Gheorghe Perian, Mircea Cărtărescu, Marin Mincu), the critical methods suggested (cultural study, thematic analysis, hermeneutics). Our approach will configure an outline of her work (possible stages could be suggested by volumes published before and after December revolution), as well as of the interpretations her existence generated (Constanța Buzea, Dan Cristea, Nicolae Manolescu, Radu G. Țeposu, Victor Felea, Ion Bogdan Lefter, Mircea Mihăieș, Laurențiu Ulici, Ion Pop, Ioana Bot, Dana Dumitriu, Bogdan Ghiu, Alexandru Cistelean, Fevronia Novac, Alexandru Țion, Andreea Vlădescu, Gheorghe Grigurcu, Lucian Raicu, Iulian Boldea). Starting from a broad framework of literary life, we have firstly described Mariana Marin's membership to a generation.

The second chapter, *The Structure of Feminine Imagery*, states the principle of the poet's work. A subchapter entitled *The Metamorphosis of Femininity* discusses a permanent debate topic, the dichotomy between feminine and masculine, using conclusions of the studies based on stages in the role of females and femininity (also following the study published by Elena-Claudia Anca, *Incursions into the Inter-bellum Feminism*). Starting from the supra-theme of femininity, the reception framework of the poet can be related to the myth of the amazons⁴. The title of her first volume anticipates the imminent conflict as well as Mariana Marin's fighter image. Implicitly, a

---

⁴ Adriana Babeți, *Amazoanele. O poveste*, Editura Polirom, Iași, 2013, p. 41.

masculinisation of femininity is equivalent to an embodiment of the Amazons, warrior spirit caught in the middle of a war. The intention is also amplified by the fact that in the contemporary literature, the prototype of the warrior woman is revived in a remarkably weak manner. In order to identify the neoexpressionist substance of her poetry, another subchapter proposes a double perspective: one based on history and the other one on the expressionist artistic structure. Mariana Marin's programmatic intentions may be seen from an analysis of her poems; the vision is also reflected by relating herself to the concentrationist regime. We insisted upon certain hermeneutic interpretations on text segments in order to underline the coexistence of the dimensions of language: transitive and reflexive, ethical and aesthetic. The lyrical structure of the poet is bivalent. Using Tudor Vianu's distinctions and Gheorghe Crăciun's conclusions, we emphasise in our analyses that "the transitive or reflexive value of the language decreases or increased depending on the content of what is communicated. The more general the message transmitted is, the more the speaker's intimacy is sacrificed."⁵ This binomial generates (for the poet who also wrote during periods of censorship) the coexistence of the ethical and the aesthetic. Nicolae Manolescu emphasises the militant nature of Mariana Marin's lyrics. The inner feelings were replaced by a cry of resistance in the poems' volumes, the themes of her "dark" lyrics focusing on ethical survival. The poet managed to make art out of suffering, so that the lyrical thrill would not be smothered by an ethical attitude. What characterises Mariana Marin's poetry is the oscillation between the two hypostases of the *self*, as Alexandru Mușina defines and describes them: the hyperaemic *self* and the individualised *self*. The poet appears as an *alter ego*, the mask (Anne Frank), Ariel, the penitent judge, the brother, *her*, a certain *you* (in a self-addressed monologue). The perspective provided by the poetics of the double manages to outline a holistic approach of the fictional and autobiographical text, valuing the resources of the language, of communication codes, of dialogue between cultures. The theoreticians found in this vaster chapter are Gaston Bachelard, Gilbert Durand, Martin Buber, Jorge Luis Borges.

The third chapter, *Thematic Convergences*, is an important stage in the exploration of Mariana Marin's universe by identifying certain fundamental literary themes and a refined analysis of the lyrical discourse. The study brings to light erotic transfigurations which prove to be fictionalisations of the artist's own identity. In the '80s, corporality embodied in erotic poems had certain peculiarities, due to the control of

---

⁵ Gheorghe Crăciun, *Aisbergul poeziei moderne*, postfață de Mircea Martin, Ed. a 2-a, Editura Paralela 45, Pitești, 2009, p. 85.

ensorship. The subchapter *The Invention of the Two Lonelinesses*, approaches the relationship between Eros and Thanatos, revealing on the one hand the Eros in adjacent forms, due to fear and cruelty, and on the other hand, variations of death (physiological, death as premonition, death as a black cry, alienating forms of Eros and Death). The combination of these themes in the poet's creation reverberated in the published articles, such as Călin Teuțișan's study *Eros and Representation. Conventions of Romanian Erotic Poetry*. We decided to base the interpretation framework on the work of the theoretician Maurice Blanchot⁶, due to the semantic openness that his texts propose. Moreover, the French critic discusses a relationship of "freedom" with death (death is inseparable from life). The sequential analysis of the poems is based on critical studies (Mircea A. Diaconu, Nicolae Manolescu, Gheorghe Grigurcu, Ion Pop). The relationship between eroticism and narcissism is discussed in the poet's work. In exploring corporality, angst rather than reverie is revealed.

In the fourth chapter, *A Lucid and Playful Commitment to Communication*, we try to shed light onto the textual level of Mariana Marin's creation. The first approach discusses the concept of confession, starting from its roots (the religious dimension juxtaposed with the secular one). Cristina Pipoș wrote an outline of confessional poetry, ending her study with comparative analyses between the verses of Mariana Marin and Sylvia Plath.⁷ The poems in the volume *The Hundred Year War* gradually reveal the threshold at which the poet fully realises the lack of privacy in the totalitarian world. Another subchapter proposes an analysis of bookish insertion (reason for which certain interpreters consider Mariana Marin a postmodernist or a textualist). We first aimed to define the concept of inter-text, as a premise for a discursive-hermeneutic approach. The relationships between texts can be defined according to Genette's classic framework.⁸ The pact with the livresque can also be seen in the poet's slide from an ontological to a textualised scenario. The title of her last book, *The Mutilation of the Artist as a Young Man*, combines "the terror of fallen reality" with "the textualist obsession, unless there is a subterranean communication between the poet's two dimensions."⁹ The diving into

---

⁶ Maurice Blanchot, *Spațiul literar*, traducere și prefață de Irina Mavrodin, Editura Univers, București, 1980, pp. 91-93.

⁷ Cristina Pipoș, *Poezia confesiunii la Sylvia Plath și la Mariana Marin*, Editura Muzeul Literaturii Române, București, 2014. This work represents a starting point for research as it develops the concept of confession (from its acceptions to the name of a new poetic style) on one hand and on the other hand it displays the comparative study between two poets from relative far and different places.

⁸ Gérard Genette, *The Architext: An introduction* Berkeley and Oxford, University of California Press; 1992, pp. 91-95.

⁹ Mircea A. Diaconu, *Poezia postmodernă*, Editura Aula, Brașov, 2002, p. 155.

textualism is of an existential nature. In the volume *The Secret Wing*, Mariana Marin borrows a pretext-mask in order to transmit the message of her verses in an uncensored way. The subchapter *Mask and Identity Overlap* proposes sequential analyses which focused on the theatricality of the verses, as well as on the particularities of the allegoric discourse. The critics we referenced in this chapter refined the sequential analyses: Andrei Bodi, Cristian Moraru, Dorin Ștefănescu, Mircea Mihăieș, Mircea A. Diaconu and Octavian Soviany.

The last chapter presents comparative analyses of Mariana Marin's poetry and the poetry of other authors, based on certain coordinated of the lyrical discourse: the unusual of communication, the poetics of the double, the neo-expressionism of the '90s, the nature of confessional poetry. Despite the fact that they belong to different literary generations, similarities can be found between the poetry of Mariana Marin and Nichita Stănescu, from the point of view of rhetoric figures. Gheorghe Perian describes "the new abstracticism"¹⁰, in the poetry of Mariana Marin by analogy to the neo-modernist poet's ability to dematerialise the concrete and materialise the abstraction. The second subchapter of this section aims to draw a comparison between the poetry of Mariana Marin and that of Mircea Cărtărescu, in an approach we will place under the sign of the double. One aspect linking the creation of the two is the biographical vision, which determines a splitting of the self, proposing themes which continue to be serious, problem-posing. Convergences can also be found between the poetry of Mariana Marin and that of Ion Mureșan, from the point of view of the neo-expressionist core of their creation (although there is a prejudice of expressionist poetics being a Transylvanian trend). In Mureșan, the ordinary remains permeable to the intervention of the metaphysical. In Mariana Marin, the ordinary is the mask under which ethics, the living, moralising consciousness of her being develops. From both prosaic instances, the absurd bursts unexpectedly, widening the frame of the real world. The nature of confessional poetry derives from a comparative analysis of the work of Mariana Marin and Sylvia Plath. The reflexive-transitive relationship is seen in artistic expression. Thus, first person singular (sometimes also second of first person plural) is a necessary element for confession while confronting themes related to personal history and events, as well as the image of the society in which the two poets live.

Conclusions

---

¹⁰ Gheorghe Perian, *Poezia salvată*, în „Vatra”, nr. 4, aprilie 1992, p. 12.

The work of Mariana Marin is commented by the critics, especially after her early death, but uncommented by the literary historians that dealt with this promotion. There are not enough testimonials of the poet to reveal her artistic creed. The fact that her work had been received in different ways from great names of the critics proves her value and her place into the 80's generation. By this study we aim to create an overview of the life and work of the lunist poet, to secure her in the conscious of the contemporary critics. Our work may prefigure new ways of some ample approaches (upon imaginary, neo-expressionist, confession poetry and aesthetic / ethic, transitive / reflexive report etc).

The socio – cultural perspective underlined the way in which a generation is defined and defining issues of the '80s. The '80s phenomenon is not associated with the post-modernism, in the way a neo-expressionist cannot be called atypical because her lyrical structure does not fold a central coordination (the poetic of post-modernism). The heterogeneity of the '80s generation permitted the critics to systematize discursive typologies that capture strength ratios in managing its values. We highlighted the effort of grouping the poets in hierarchical structures. From this perspective, the first systematization moment belongs to Radu G. Țeposu. Thus, Mariana Marin's poetry distinguishes itself through "the crisis of the inner, sarcastic pathos."¹¹ Then, we find the poet in the direction presented by the "moralist"¹², "existential"¹³ poetry, "neo-expressionist, preoccupied by an ethical and meta-physical problem".¹⁴ Trying to realize a unitary study, we have presented the welcome chronicles in nowadays magazines, articles signed by great names of the critics. Life fragments of the poet were captured in pages evoked by her friends (Carmen Mușat, Nora Iuga, Radu Vanca, Ion Bogdan Lefter, Mircea Cărtărescu, Romulus Bucur, Florin Iaru). The "Cultural Observatory" Magazine reanimated the complex personality of the writer. Moreover, the information brought to life from Security files from the National Council Archives for the Study of the Security Files were debated, present in the study of literary history by Daniel-Puia Dumitrescu.¹⁵ The informative notes of the files are a proof of the morality of the writers that lived in full totalitarianism. In his interview, Bogdan Ghiu traced the coordinates of a destiny in conjunction with a wide socio-cultural context. The critic testified that there are no known

---

¹¹ Radu G. Țeposu, *Istoria tragică & grotescă a întunecatului deceniu literar nouă*, Editura Eminescu, București, 1993, pp.17-19.

¹² Ion Bogdan Lefter, *Flashback 1985. Începuturile „noii poezii”*, Editura Paralela 45, Pitești, 2005, p. 347.

¹³ Alexandru Mușina, *Antologia poeziei generației '80*, Editura Aula, ed. a II-a, Brașov, 2002, p. 7.

¹⁴ Mircea Cărtărescu, *Postmodernismul românesc*, Editura Humanitas, București, 2010, p. 471.

¹⁵ Daniel-Puia Dumitrescu, *O istorie a Cenaclului de Luni*, Editura Cartea Românească, București, 2015, pp. 116-120.

details about the corpus of the poet, about manuscripts as variants of the censored poems. Unfortunately, we only have the (oral or written) memories of her friends. The recovery of as many information as possible from this range may cover the missing parts of this monographic study.

At the structure of the feminine imaginary we have tried to project the coordinates of her work. Referring to the paradigm of the feminine poetry, we captured the metamorphosis of femininity, which culminates in the 80th decade with a permutation materialized through an anticallophile, unmetaphorized, anti-rhetorically style. We insisted upon some sequential hermeneutical interpretations in order to catch the coexistence of the language dimensions: transitive and reflexive. Referring to Tudor Vianu's distinctions Gheorghe Crăciun's conclusions, we highlighted in our analyses that the "the transitive or reflexive value of the language decreases or increases according to the content of what is communicated. The more general is the message transmitted, the more sacrificed is the intimacy of the person who speaks".¹⁶ This binomial generates (for the poet who wrote in the censored period, too) both the coexistence of the ethic and aesthetic. We have hypostasized the structures of the imaginary from this dual perspective. The poetic imaginary structures an analysis of the symbols and motives present in the poet's creation: the eye, the mirror, the brother, the blindness, the dog etc. The approach ended by hypostatising the self. We have analyzed recurrent themes, very often situated in an antonymic relationship (life/death, identity/alterity). The ethic-visionary coordinate that the poet brings, identifies itself in the elaboration of the lyric discourse as a description of life after death, in an allegoric decor and with an expressionist specific props. The visions come together in a "show of demonic exorcism" (Radu G. Țeposu). We consider that the narcissism of the poet is problematized. Radu G. Țeposu catches in the lyrical discourse a "devouring narcissism", but the erotic as a self seduction should be filtered through fear first, the cruelty that dominates the contorted subjectivity, so that Alexandru Cistelecan concludes: "the sensualism was and is traumatic here, with no bravado, coming out more from a suffering than from a flirtation".¹⁷ The interpretation hypostases were situated at the confluence of Eros – Chronos – Thanatos axes. The Eros (as an expression of corporality) has an expression in Thanatos (the rationality that foretells the end), being mediated by

---

¹⁶ Gheorghe Crăciun, *Aisbergul poeziei moderne*, postfață de Mircea Martin, Ed. a 2-a, Editura Paralela 45, Pitești, 2009, p. 85.

¹⁷ The article written by Alexandru Cistelecan at the second edition of Mariana Marin's volume, (*Mutilarea artistului la tinerețe*, Editura Muzeul Literaturii Române, 2001), *Feminități și feminisme (I)*, Piața literară, 1/2002.

Chronos. We highlighted the link between Heidegger's theory of temporality and the axis of deleting the border between aesthetic and referential, focusing on ordinary and present as forms of temporality of the discourse and of configuration of the imaginary fictional.¹⁸ At the level of the lyric discourse we analysed in the work of the lured poet the direct manner in which she expresses, the presence of some different style and addressing forms, the informal language, common both for the poet and for the reader. We interpreted the bookish in text fragments, concluding that the biographic references manage to articulate the ordinary and the self is highlighted through inter-text elements, too. The ambiguity of the inter-text may be observed through the remark Florin Mugur is making in the presentation from the back cover of the volume *The Secret Wing*, through the mottos from sections from *The Workshops* (signed by Tereza Culianu, Florin Iaru, Bogdan Ghiu), through the resematisation of myths and symbols (The Orphic Myth, the symbolism of roses and of the mirror) of the eminescian inter-text (through the expression of condition of the artist). This chapter occasioned the debate of some inevitable ratios in the analyses of the poems: textualism - Post modernism. *The Secret Wing* volume offered us a derivative lecture, an expression of the discreet fusion between mask and allegory in its game of defining own identity.

A comparative analysis highlighted similarities and differences in relation to Nichita Stănescu, at the level of rhetorical techniques. The stylistically analyze of the lyric discourse describes the ratio poem-figure, taking as a starting point variations of syntactic parallelism (chiasm, enumerative parallelism). The rhetorical techniques create analogies between poets that belong to different types of cognition. Under the sign of double, we compared Mariana Marin's and Mircea Cărtărescu's work. She writes a poetry in which the ethical attitude combines with the existentialist one, and the double reveals especially in the masks' games. In Cărtărescu, the double is born firstly from interior and in Mariana Marin the mutilating court is an official one- the totalitarian state policy that hardens souls. Maybe this is the cause for which the poet lost her playful depth. In Ion Mureșan, the poetic of sight is the one that develops the deformed world, as an interiorisation effect. This comparative analyses highlighted the manner in which the poets Mariana Marin and Sylvia Plath appropriate symbols, give sense to myths (for example: *Ode to Ted* Sylvia Plath by and *The wall* by Mariana Marin). The comparative studies may reveal in a nuanced way that the delimitations between poets are rigid

---

¹⁸ Martin Heidegger, *op. cit.*, pp. 340-342.

sometimes. The affinities are not necessarily subordinated to a generation's programmatic context.

Descending from the family of damned spirits, Mariana Marin managed to develop a neo-expressionist poetry, with social, moral, even political themes, without annihilating their lyrical tension. In the continuation of Bacovia, her lyrics concentrate the perpetual neutralisation of oppositions: transitive/ reflexive, ethical/ aesthetic, identity/ alterity, Eros/ Thanatos, reality/ mimesis. Analysing the poems of her published volumes, we did not intend to exhaust the artistic inner workings of her poetry, but rather to emphasise the poet's value, which needs to maintain its place in the project of identity recovery.

Key words of the research: generationism, femininity, biography, reflexive, transitive, ethic, aesthetic, bookish, textualism, inter-textualisation, elegy, neo-expressionism, temporality.

BIBLIOGRAPHY

I. AUTHOR BIBLIOGRAPHY:

A. BIBLIOGRAPHY OF THE WORK IN VOLUMES:

1. MARIN, Mariana, *Un război de o sută de ani (utopia și alte poeme de dragoste)*, Editura Albatros, București, 1981.
2. MARIN, Mariana, *Aripa secretă*, Editura Cartea Românească, București, 1986.
3. MARIN, Mariana, *Au carrefour des grandes routes commerciales*, în traducerea lui Sebastian Reichman Editura EST, Paris, 1990.
4. MARIN, Mariana, *Les ateliers*, în traducerea lui Alain Paruit, Editura EST, Paris, 1991.
5. MARIN, Mariana, *Atelierele*, Editura Cartea Românească, București, 1991.
6. MARIN, Mariana, *Ia-ți boarfele și mișcă*, interviu realizat cu Oana Orlea, Editura Cartea Românească, București, 1992.
7. MARIN, Mariana, *Mutilarea artistului la tinerețe*, Editura Muzeul Literaturii Române, București, 1999.
8. MARIN, Mariana, *Zestrea de aur*, antologie de autor cu un text critic de Costi Rogozanu, Editura Muzeul Literaturii Române, București, 2002.
9. MARIN, Mariana, *Zestrea de aur / La dote d'oro*, traducere de Clara Mitola, Editura Pavesiana, 2013.
10. MARIN, Mariana, *Scrisoare deschisă sau Nu mă mai așteptați la ore mici*, Poeme rostite la Radio (1991-2002) , Cuvânt înainte de Nicolae Manolescu, Ilustrații de Tudor Jebeleanu, Editura CASA RADIO, București, 2014.
11. MARIN, Mariana, *O singurătate feroce*, Antologie alcătuită de Teodor Dună, Editura Tracus Arte, București, 2015.

B. TEXTS (LITERARY AND THEORETICAL) IN ANTHOLOGIES:

1. BOGHICI, Cezar, DINU, Gabriel, ȘINDRILARU, Florin, *Poezia românească – antologie de texte comentate și aprecieri critice*, colecția Compact, Editura Paralela 45, Pitești, 2006.

2. CHIOARU, Dumitru, VĂCĂRESCU, Ioan, Radu (eds.), *Antologia poeziei române de la origini până azi*, vol. II, Editura Paralela 45, Pitești, 1998.
3. CRĂCIUN, Gheorghe (antologie de), *Competiția continuă. Generația '80 în texte teoretice*, prefață de Gheorghe Crăciun („O generație incomodă”), Editura Vlasie, 1994, ediția a II-a, „Argument la a doua ediție”, de Gheorghe Crăciun, Editura Paralela 45, Colecția „80”, Seria „Antologii”, Pitești, 1999.
4. MARIN, Mariana, BUCUR, Romulus, GHIU, Bogdan, LEFTER, Ion Bogdan, MUȘINA, Alexandru, *Cinci* (antologie colectivă), cu ilustrații de Tudor Jebeleanu, Editura Litera, București, 1982.
5. MINCU, Marin, *Poezia română actuală. O antologie comentată*, vol. I-III, ediția a II-a, Editura Pontica, Constanța.
6. MUȘINA, Alexandru, BUCUR, Romulus (eds.), *Antologie de poezie modernă. Poezii moderni despre poezie (manifeste, eseuri, fragmente teoretice)*, Editura Leka Brâncuși, București, 1997.
7. MUȘINA, Alexandru, *Antologia poeziei generației '80*, Editura Aula, Brașov, 2002.
8. SPIRIDON, Monica, LEFTER, Ion Bogdan, CRĂCIUN, Gheorghe, *Experimentul literar românesc postbelic*, Editura Paralela 45, Pitești, 1998.

C. INTERVIEWS:

1. MARIN, Mariana, *Cuvintele atrag realitatea*, interviu de Svetlana Cârstea, în revista „Observator cultural”, nr. 89 (48), noiembrie, 2001.

II. CRITICAL BIBLIOGRAPHY:

A. DICȚIONARE, ANTOLOGII ȘI ENCICLOPEDII

1. *** *Poezie română modernă de la G. Bacovia la Emil Botta*, antologie, prefață și note de Nicolae Manolescu, Editura Alfa, București, 1996.
2. *** *Lirică americană contemporană*, traducere și prefață de Virgil Teodorescu și Petronela Negoșanu, Editura Albatros, București, 1980.
3. *** *Dicționarul explicativ al limbii române*, Editura Univers Enciclopedic, București, 1998.

4. *** *Lexicon feminist*, Editoare: Otilia Dragomir, Mihaela Miroiu, Editura Polirom, Iași, 2002.
5. *** *Poetică și stilistică. Orientări moderne. Prolegomene și antologie* de Mihail Nasta și Sorin Alexandrescu, Editura Univers, București, 1972.
6. *** *Postmodernism* (Sorin Pârvu, coord.) Seria Dicționare, Editura Institutul European, Iași, 2005.
7. *** *Pentru o teorie a textului, Antologie Tel Quel, 1960-1971*, Introducere, antologie și traducere de Adriana Babeți și Delia Svețeanu-Vasilu, Editura Univers, București, 1980.
8. *** *Dicționarul general al literaturii române, A/ B; C/ D*, Academia Română. București; Editura Univers Enciclopedic, 2004; *E/ K; L/ O*. Academia Română București, Editura Univers Enciclopedic, 2005; *P/ R*, Academia Română, București, Editura Univers Enciclopedic, 2006; *S/ T*. Academia Română, București, Editura Univers Enciclopedic, 2007.
9. *** *Dicționarul scriitorilor români*, Mircea Zăciu, Marian Papahagi, Aurel Sasu (coord.), vol. III, M-Q, Editura Albatros, București, 2001;
10. BACONSKY, A. E., *Panorama poeziei universale contemporane*, Editura Albatros, București, 1972.
11. BIDU-Vrânceanu, Angela, CĂLĂRAȘU, Cristina, IONESCU-Ruxăndoiu, Liliana, MANCAȘ, Mihaela, PANĂ Dindelegan, Daniela, *Dicționar de științe ale limbii*, Editura Nemira & Co, 2001, 2005.
12. CHEVALIER, Jean, GHEERBRANT, Alain, *Dicționar de simboluri. Mituri, vise, obiceuri, gesturi, forme, figuri, culori, numere*, vol. I-III, traducere de Daniel Nicolescu, Doina Uricariu, Olga Zaicik, Laurențiu Zoicaș, Irina Bojin, Victor Dinu Vlădulescu, Ileana Cantuniari, Liana Repeteanu, Agnes Davidovici, Sanda Oprescu, Editura Artemis, București, 1993.
13. COBEȚ, Doina, DIMA, Eugenia, FAIFER, Florin ș.a., *Dicționar enciclopedic*, Ediția a V-a, revizuită și actualizată, Editura Cartier, Chișinău, 2004.
14. EVSEEV, Ivan, *Dicționar de simboluri și arhetipuri culturale*, Editura Amarcord, Timișoara, 1994.
15. FERBER, Michael, *Dicționar de simboluri literare*, Cambridge University Press, Traducere din engleză de Florin Sicoe, Editura Cartier, Chișinău, 2001.
16. GRIGORESCU, Dan, *Literatura americană. Dicționar cronologic*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1977.

17. MANOLESCU, Nicolae, *Istoria critică a literaturii române (5 secole de literatură)*, Editura Paralela 45, Pitești, 2008.
18. MUȘINA, Alexandru, (ed.) *Antologia poeziei generației 80*, ed. a II-a, Editura Aula, Brașov, 2002.
19. POP, Ion (coord. și reviz. științ.), *Dicționar analitic de opere literare românești*, vol. 1-2, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2007.
20. RUȘTI, Doina, *Dicționar de teme și simboluri din literatura română*, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Polirom, București, 2009.
21. SIMION, Eugen (coord.), *Dicționarul general al literaturii române*, vol. 4, L-O, Editura Univers Enciclopedic, București, 2005.

B. GENERAL WORKS

1. ADAM, Georgeta, *Imaginarul poeziei feminine (o secțiune de aur)*, Editura Niculescu, București, 2010.
2. ANCA, Elena-Claudia, *Incursiuni în feminismul interbelic*, Editura Ecou Transilvan, Cluj-Napoca, 2013.
3. ANTONESEI, Liviu, *Despre dragoste. Anatomia unui sentiment*, Editura LiterNet, București, 2004.
4. BACHELARD, Gaston, *Psihanaliza focului*, în românește de Lucia Ruxandra Munteanu, Prefață: Romul Munteanu, Col. *Eseuri*, București, Editura Univers, 1989.
5. BACHELARD, Gaston, *Poetica reveriei*, Traducere din limba franceză de Luminița Brăileanu, prefață de Mircea Martin, Pitești, Editura Paralela 45, 2005.
6. BAL, Mieke, *Naratologia. Introducere în teoria narațiunii*, ediția a II-a, traducere de Sorin Pârvu, cuvânt înainte de Marica Botez, Editura Institutul European, Iași, 2008.
7. BALOTĂ, Nicolae, *Arte poetice ale secolului XX. Ipostaze românești și străine*, Editura Minerva, București, 1997.
8. BARTHES, Roland, *Plăcerea textului*, traducere de Marian Papahagi, postfață de Ion Pop, Editura Echinox, Cluj-Napoca, 1994.
9. BAUDRILLARD, Jean; Guillaume, Marc, *Figuri ale alterității*, traducere de Ciprian Mihali, Editura Paralela 45, 2002.

10. BIBERI, Ion, *Eros*, Editura Albatros, București, 1974
11. BLANCHOT, Maurice, *Spațiul literar*, traducere de Irina Mavrodin, Editura Minerva, București, 2007.
12. BODIU, Andrei, DOBRESCU, Caius (coord.), *Poezia română postbelică (metode de lectură, texte, analize, întrebări, exerciții și teme)*, Editura Universității „Transilvania”, Brașov, 2005.
13. BOIA, Lucian, *Pentru o istorie a imaginarului*, Editura Humanitas, București, 2000.
14. BOIA, Lucian, *Mitologia științifică a comunismului*, Editura Humanitas, București, 2011.
15. BOLDEA, Iulian, *Vârstele criticii*, Editura Paralela 45, Pitești, 2005.
16. BRAGA, Corin, (coord.), *Concepte și metode în cercetarea imaginarului*, Dezbaterile Phantasma, Editura Polirom, Iași, 2007.
17. BURGOS, Jean, *Pentru o poetică a imaginarului*, traducere de Gabriela Duda și Micaela Gulea, Prefață de Gabriela Duda, Editura Univers, București, 1988.
18. CĂLINESCU, Matei, *A citi, a reciti. Către o poetică a (re)lecturii*, Editura Polirom, Iași, 2003.
19. CĂRTĂRESCU, Mircea, *Postmodernismul românesc*, Editura Humanitas, București, 2010.
20. BORGES, Jorge Luis, *Arta poetică*, Ediție îngrijită de Călin-Andrei Mihăilescu, traducere de Mihnea Gafița, București: Curtea Veche Publishing, 2002.
21. BUBER, Martin, *Eu și tu*, Traducere din limba germană și prefață de Ștefan Augustin Doinaș, Editura Humanitas, București, 1992.
22. CANETTI, Elias, *Masele și puterea*, Ediția a II-a, revizuită, trad. rom. Amelia Pavel, Editura Nemira, București, 2008.
23. CĂRTĂRESCU, Mircea, *Postmodernismul românesc*, Editura Humanitas, București, 2010.
24. CORBU, Daniel, *Postmodernism și postmodernitate în România de azi*, Princeps Edit, Iași, 2007.
25. CORDOȘ, Sanda, *Literatura între revoluție și reacțiune. Problema crizei în literatura română și rusă a sec. XX*, Ediția a II-a adăugită, Editura Biblioteca Apostrof, Cluj-Napoca, 2002.

26. CORDOȘ, Sanda, *Literatura între revoluție și reacțiune. Problema crizei în literatura română și rusă a sec. XX*, Ediția a II-a adăugită, Editura Biblioteca Apostrof, Cluj-Napoca, 2002.
27. CORNEA, Paul, *Delimitări și ipoteze. Comunicări și eseuri de teorie literară și studii culturale*, Editura Polirom, Iași, 2008.
28. CRAIA, Sultana, *Îngeri, demoni și femei – o istorie a personajului feminin în literatura română*, Editura Univers Enciclopedic, București, 1999.
29. CRĂCIUN, Gheorghe, *Introducere în teoria literaturii*, Editura Magister Cartier, Brașov, 1997.
30. CROHMĂLNICEANU, Ov. S., *Literatura română și expresionismul*, Editura Minerva, București, 1978.
31. DOBRESCU, Caius, *Modernitatea ultimă*, Colecția „Prima verba”, Editura Univers, București, 1998.
32. DOMAN, Dumitru, Augustin, *Generația '80 văzută din interior*, Editura Tracus Arte, București, 2015.
33. DUDA, Gabriela, *Introducere în teoria literaturii*, Editura All, București, 1998.
34. CRĂCIUN, Gheorghe, *Competiția continuă. Generația '80 în texte teoretice*, Editura Paralela 45, Pitești, 1999.
35. CROHMĂLNICEANU, Ov. S., *Literatura română și expresionismul*, Editura Minerva, București, 1978.
36. FELEA, Victor, *Aspecte ale poeziei de azi(***)*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1984.
37. FRIEDRICH, Hugo, *Structura liricii moderne*, Editura pentru Literatura Universală, București, 1969.
38. GASSET, JOSE ORTEGA Y, *Studii despre iubire*, Traducere, traducere de Sorin Mărculescu, Editura Humanitas, București, 2001.
39. GENETTE, Gérard, *Figures III*, Paris, Editions du Seuil, 1972.
40. GUȚAN, Ilie, *Imaginarul erotic*, Editura Minerva, București, 1980.
41. HEIDEGGER, Martin, *Ființă și timp*, traducere din germană de Gabriel Liiceanu și Cătălin Cioabă, Editura Humanitas, București, 2003.
42. HUTCHEON, Linda, *Politica postmodernismului*, traducere de Mircea Deac, Editura Univers, București, 1997.
43. JAKOBSON, Roman, *Probleme de stilistică*, Editura Științifică, București, 1964.

44. LE BRETON, DAVID, *Antropologia corpului și modernitatea*, trad. rom. Doina Lică, Editura Amarcord, Timișoara, 2002.
45. LEFTER, Ion Bogdan, *Filo-feminisme. În postmodernism. Din dosarul unei „bătălii” culturale*, Editura Paralela 45, Pitești, 2010.
46. LYOTARD, Jean-Francois, *Condiția postmodernă*, traducere de Ciprian Mihali, Editura Babel, București, 1993.
47. MANOLESCU, Nicolae, *Istoria critică a literaturii române (5 secole de literatură)*, Editura Paralela 45, Pitești, 2008.
48. MINCU, Marin, *Textualism și autenticitate (Eseu despre textul poetic, III)*, Editura Pontica, Constanța, 1993.
49. MINCU, Marin, *O panoramă critică a poeziei românești din secolul al XX-lea*, Editura Pontica, Constanța, 2007.
50. NEGOIȚESCU, Ion, *Scriitori contemporani*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1994.
51. NEGRICI, Eugen, *Sistematica poeziei*, Editura Cartea Românească, București, 1988.
52. NEGRICI, Eugen, *Literatura română sub comunism. Proza. Colecția „Cartea Fundamentală”*, Editura Fundației Pro, 2000.
53. PERIAN, Gheorghe, *Literatura în schimbare. Opinii și atitudini critice*, Editura Limes, Cluj-Napoca, 2010.
54. PETRAȘ, Irina, *Teoria literaturii. Dicționar-antologie*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2009.
55. PERIAN, Gheorghe, *Ideea de generație în teoria literară românească*, PETERSON, Julius, *Generațiile literare*, traducere din limba germană și prefață de Sanda Ignat, Editura Limes, Cluj-Napoca, 2013.
56. PETRAȘ, Irina, *Despre feminitate, moarte și alte eternități*, Colecția „Biblioteca Ideea Europeană”, Editura Ideea Europeană, București, 2006.
57. PETRESCU, Liviu, *Poetica postmodernismului*, Colecția „Studii”, ediția a IV-a, Editura Paralela 45, Pitești, 2011.
58. POP, Doru, *Ochiul și corpul. Modern și postmodern în filosofia culturii vizuale*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2005.
59. POPA, Marian, *Dicționar de literatură română contemporană*, Editura Univers Enciclopedic, București, 2004.
60. POPA, Marian, *Femei în istoria literaturii române de azi pe mâine*, Fundația „Luceafărul”, București, 2001.

61. RICOEUR, Paul, *Metafora vie*, Editura Univers, București, 1984.
62. ȘTEFĂNESCU, Dorin, *Probleme ale interpretării*, Editura Universității, „Petru Maior”, Tîrgu-Mureș, 2011.
63. TOMAȘEVSKI, Boris, *Teoria literaturii. Poetica*, traducere de Leonida Teodorescu, Editura Univers, București, 1973.
64. TOURAINE, Alain, *Lumea femeilor*, Editura Art, București, 2007.
65. ULICI, Laurențiu, *Literatura română contemporană, I – Promoția 70*, Editura Eminescu, 1985.
66. URSA, Mihaela, *Eroticon. Tratat despre ficțiunea amoroasă*, Editura Cartea Românească, București, 2012.
67. ZAFIU, Rodica, *Diversitate stilistică în româna actuală*, Editura Universității din București, 2001.

C. CRITICAL STUDIES IN VOLUMES

1. BACONSKY, A., E., *Meridiane*, Editura pentru Literatură, București, 1969.
2. BALOTĂ, Nicolae, *Arte poetice ale secolului XX*, Editura Minerva, București, 1997.
3. BALOTĂ, Nicolae, *Labirint. Eseuri critice*, Editura Eminescu, București, 1970.
4. BEAUVOIR, Simone, *La femme indépendante*, Paris, Gallimard, 2008.
5. BODIU, Andrei, *Direcția optzeci în poezia română*, Editura Paralela 45, Pitești, 2000.
6. BOLDEA, Iulian, *Poeți români postmoderni*, Colecția Sinteze, Editura Ardealul, Târgu Mureș, 2006.
7. BOLDEA, Iulian, *Scriitori români contemporani*, Editura Ardealul, Tîrgu Mureș, 2002.
8. BOLDEA, Iulian, PANTEA Aurel (coord.), *Alexandru Cistelean sau Bucuria exegezei*, Editura Limes, Cluj-Napoca, 2012.
9. BOLDEA, Iulian (carte gândită și alcătuită de), *Poetul for ever: Ion Mureșan*, Editura Ardealul, Tîrgu-Mureș, 2008.
10. BORCILĂ, Mircea, *Noi orizonturi în poetica americană*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1981.

11. BOT, Ioana, *Trădarea cuvintelor*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1997.
12. BRAGA, Corin, *10 studii de arhetipologie*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2007.
13. BUZERA, Ion, *Virgil Mazilescu- Monografie, antologie comentată, receptare critică*, Editura Aula, Brașov, 2000.
14. CARAION, Ion, *Bacovia. Sfârșitul continuu*, Editura Cartea Românească, București, 1977.
15. CISTELECAN, Alexandru, *Top ten (recenzii rapide)*; Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2000.
16. CISTELECAN, Alexandru, *Poezie și livresc*, Editura Cartea Românească, București, 1987.
17. CHIOARU, Dumitru, *Noua poezie nouă*, Editura Limes, Cluj-Napoca, 2011.
18. CORBU, Daniel, *Generația poetică 80 în cincisprezece portrete critice*, Editura Junimea, București, 2000.
19. CORBU, Daniel, *Postmodernism și postmodernitate în România de azi*, Princeps Edit, Iași, 2007.
20. CORDOȘ, Sanda, *Lumi din cuvinte. Reprezentări și identități în literatura română postbelică*, Editura Cartea Românească, București, 2012.
21. CRĂCIUN, Gheorghe, *Competiția continuă*, Ed. Vlasie, Brașov, 1994.
22. CRĂCIUN, Gheorghe, *Aisbergul poeziei moderne*, Editura Paralela 45, Pitești, 2002.
23. CRĂCIUN, Gheorghe, *În căutarea referinței*, Editura Paralela 45, Pitești, 1998.
24. CRĂCIUN, Gheorghe, *Mecanica fluidului*, Editura Cartier, Chișinău 2003.
25. CRĂCIUN, Gheorghe, *Scriitorul și Puterea sau despre puterea scriitorului*, ediție îngrijită de Carmen Mușat și Oana Crăciun, prefață de Caius Dobrescu, Editura Cartea Românească, București, 2015.
26. CROHMĂLNICEANU, Ov., S., *Literatura română și expresionismul*, Editura Eminescu, București, 1971.
27. DIACONU, Mircea A., *Fețele poeziei – Fragmente critice*, Ed. Junimea, Iași, 1999.
28. DIACONU, Mircea, A., *Poezia postmodernă*, Colecția Istoria Didactică a Literaturii Române, Editura Aula, Brașov, 2002.
29. FAUCHEREAU, Serge, *Introducere în poezia americană modernă*, Editura Minerva, București, 1974.
30. FILIP, Terezia, *Nichita Stănescu – O poetică a fînței, I (Eul în lume)*, Editura Galaxia Gutenberg, Târgu-Lăpuș, 2010.

31. GRAY, Richard, *American Poetry of the Twentieth Century*, New York, Longman, 1989.
32. GRIGURCU, Gheorghe, *Existența poeziei*, Editura Cartea Românească, București, 1986.
33. GRIGURCU, Gheorghe, *Poeți români de azi*, Editura Cartea Românească, București, 1979.
34. GRIGURCU, Gheorghe, *Poezia română contemporană*, vol. II, Editura revistei „Convorbiri literare”, Iași, 2000.
35. HĂULICĂ, Cristina, *Textul ca intertextualitate. Pornind de la Borges*, Editura Eminescu, București, 1981.
36. LEFTER, Ion, Bogdan, *Flashback 1985: Începuturile „noii poezii”*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2005.
37. LEFTER, Ion, Bogdan, *postmodernism. Din dosarul unei „bătălii” culturale*, Editura Paralela 45, Pitești, 2000.
38. LEFTER, Ion, Bogdan, *Puzzle cu „noul val” Addenda la falsul tratat de poezie Flashback*, Editura Paralela 45, Pitești, 2005.
39. MANOLESCU, Nicolae, *Despre poezie*, Editura Cartea românească, București, 1987.
40. MANOLESCU, Nicolae, *Literatura română postbelică. Lista lui Manolescu*, Editura Aula, Brașov, 2001.
41. MANOLESCU, Nicolae, *Poeți moderni*, Editura Aula, Brașov, 2003.
42. MIHĂIEȘ, Mircea, *Cărțile crude. Jurnalul intim și sinuciderea*, Editura Polirom, București.
43. MINCU, Marin, *Eseu despre textul poetic, II*, Editura Cartea Românească, 1986.
44. MOARCĂȘ, Georgeta, *Disonanțe. Studii asupra expresionismului în poezia română contemporană*, Colecția Studii literare și culturale, Editura Universitatea Transilvania din Brașov, 2011.
45. MOLDOVEANU, Daniela, *Poezia confesivă feminină*, Editura Muzeul Literaturii Române, prefață: Gheorghe Manolache, Colecția Aula Magna, București, 2014.
46. MORARU, Cristian, *Poetica reflectării*, Editura Univers, București, 1990.
47. MUȘINA, Alexandru, *Paradigma poeziei moderne*, Editura Aula, Brașov, 2004.
48. NELSON, Deborah, *Pursuing Privacy în Cold War America*, New York, Columbia, University-Press, 2002, p. XII.

49. PERIAN, Gheorghe, *Scriitori români postmoderni*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1996.
50. PERIAN, Gheorghe, *Literatura în schimbare*, Ed. Limes, Cluj- Napoca.
51. PETRAȘ, Irina, *Teme și digresiuni*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2008.
52. PETRAȘ, Irina, *Literatura română contemporană. O panoramă*, Editura Ideea Europeană, București, 2008.
53. PIPOȘ, Cristina, *Poezia confesiunii la Sylvia Plath și la Mariana Marin*, Colecția *Aula Magna*, Editura Muzeul Literaturii Române, București, 2014.
54. POP, Ion, *Jocul poeziei*, Ed. Cartea Românească, București, 1985.
55. POP, Ion, *Viață și texte*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2001.
56. REGMAN, Cornel, *Dinspre „Cercul Literar” spre „optzeciști”*, Editura Cartea Românească, București, 1997.
57. SIMION, Eugen, *Scriitori români de azi, vol. IV*, Editura Cartea Românească, București, 1989.
58. SOVIANY, Octavian, *Apocalipsa textului (Încercare asupra textualismului românesc)*, Ed. Palimpsest, București, 2008.
59. ȘTEFĂNESCU, Dorin (coord.), Suciu, Sorin, Rezan, Adela, Rațiu, Bogdan, *Deschiderea poemului: exerciții hermeneutice*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2012.
60. TEUTIȘAN, Călin, *Eros și reprezentare. Convenții ale poeziei erotice românești*, prefață de Ion Pop, Editura Paralela 45, 2005.
61. ȚEPOSU, Radu, G., *Istoria tragică & grotescă a întunecatului deceniu literar nouă*, Ediția a III-a, prefață de Alexandru Cistelecan, Editura Cartea Românească, București, 2006.
62. ȚUPAN, Maria-Ana, *Discursul postmodern*, Editura cartea Românească, București, 2002.
63. ULICI, Laurențiu, *Recurs*, Editura Cartea Românească, București, 1971.
64. VAKULOVSKI, *Portret de grup cu generația optzeci (poezia)*, București Editura Tracus Arte, 2010.
65. VIANU, Tudor, *Studii de stilistică*, Editura Minerva, București, 1975.

D. CRITICAL STUDIES IN JOURNALS

1. ANTONESEI, Liviu, *Mariana Marin într-un cvartet datorat hazardului*, în „Observator cultural”, Supliment, *Mariana Marin: identitatea etic-estetic*, nr. 236 (494), 1-7 octombrie, 2009, p. III.
2. BERINDEAN, Florin, *Poezia totalitarismului*, în rev. „Contrapunct”, nr. 25, 1991, p.5.
3. BOLDEA, Iulian, *Luciditate și adevăr poetic: Mariana Marin*, în rev. „Familia”, nr. 11-12, 2005.
4. BOT, Ioana, „*Aripa secretă*”, în „Tribuna”, nr. 37 (1603), 10 sept. 1987, p. 4.
5. BUZEA, Constanța, *Mariana Marin: Un război de o sută de ani*, în rev. „Amfiteatru”, nr., 1982, p.11.
6. BUZEA, Constanța, *Mariana Marin: „Mariana Marin: „Aripa secretă”: Debutul și urmarea*, în rev. „Amfiteatru”, nr. 6, 1987, nr. 11.
7. CĂRTĂRESCU, Mircea, *Cronici partizane. Concepte și sentimente*, în rev. „Amfiteatru”, nr.11, 1982, p. 9
8. CĂRTĂRESCU, Mircea, *Ce este biografismul?*” în rev. „Amfiteatru”, nr. 6, iunie, 1987.
9. CHIOARU, Dumitru, *Zestrea de aur a Marianeii Marin* în *Caietele de la Mediaș*, Anul V, nr. 1-2 (5) mai, 2006.
10. CISTELECAN, Alexandru, *Aripa secretă de Mariana Marin*, în rev. „Familia”, nr.10, 1987, p.3.
11. CISTELECAN, Alexandru, *Scurt prospect în favoarea poeziei tinere*, în „Vatra”, nr. 1-2/ 2007
12. CISTELECAN, Alexandru, *Cartea de iarnă*, în „Familia”, nr. 11, 1981, p. 14.
13. COANDE, Nicolae, *O viziune de la „Marginea Zonei”*, în rev. „Poesis International”, nr. 2 (16), 2015.
14. CREȚU, Tudor, *Ceasurile Marianeii Marin*, în „Observator cultural”, nr. 809 (31), februarie, 2016.
15. CRISTEA, Dan, *Mariana Marin*, în „Luceafărul”, nr. 6, februarie, 1982, p. 6.
16. DINIȚOIU, Adina, *Când poezia conjură eticul*, în rev. „Observator cultural”, Supliment, *Mariana Marin: identitatea etic-estetic*, nr. 236 (494), 1-7 octombrie, 2007, p. VII.

17. DOBRESCU, Caius, Iluminarea nu trebuie confundată cu mântuirea, în rev. „Observator cultural”, Supliment, nr. 236 (494), 1-7 octombrie, 2009, p. V.
18. DUMITRIU, Dana, *Prietena Kitty*, în „România literară”, nr. 30, iulie, 1987, XX, p. 10.
19. FELEA, Victor, *Mariana Marin: un război de o sută de ani*, în rev. „Tribuna”, nr. 12(1318), 1982, p. 2 .
20. FLĂMÂND, Dinu, *Izgonirea din paradis*, în rev. „Amfiteatru”, nr. 2, 1982.
21. GHEORGHE, Cezar, *A fi minoritar în cea mai neagră majoritate*, în „Observator cultural”, Supliment, nr. 236 (494), 1-7 octombrie, 2009, p. VIII.
22. GHEORGHE, Cezar, „Atelierele” *Marianei Marin*, în „Observator cultural”, nr. 809 (31), februarie, 2016.
23. GHIU, Bogdan, *Dreptul cenușii*, în „România literară”, nr. 9, 1 martie, 1990, p. 10.
24. GRIGURCU, Gheorghe, *Marea temă a Marianei Marin*, în rev. „Viața Românească”, nr.8, 1991, pp.91-95.
25. GROZA, Maria, *Statutul femeii în dreptul familiei*, în „Contemporanul”, nr. 25 (767), 23 iunie, 1961.
26. IUGA, Nora, *Ultimul cadou de la Madi a fost un ruj*, în rev. „Observator cultural”, Supliment, *Mariana Marin: identitatea etic-estetic*, nr. 236 (494), 1-7 octombrie 2009, p. IV.
27. ISPAS, Cristina, *Tinerețe fără artă*, în rev. „Observator cultural”, Supliment, *Mariana Marin: identitatea etic-estetic*, nr. 236 (494), 1-7 octombrie, 2009, p. VI.
28. JEBELEANU, Tudor, *Despre Mariana Marin ca nume de stradă*, în rev. „Observator cultural”, Supliment, *Mariana Marin: identitatea etic-estetic*, nr. 236 (494), 1-7 octombrie, 2009, p. VII.
29. KOMARTIN, Claudiu, *Nebunia de a gusta trandafir*, în „Observator cultural”, Supliment, *Mariana Marin: identitatea etic-estetic*, nr. 236 (494), 1-7 octombrie, 2009, p. V.
30. SZŐCS, Krista, *Realitatea- personaj principal în poezia Marianei Marin*, în rev. „Transilvania”, nr. 9, 2013, pp. 35-39.
31. LEFTER, Ion Bogdan, *Cavalcada poetică – Tot mai aproape de sine*, în „Amfiteatru”, nr. 5, mai, 1983, p. 8.
32. MANOLESCU, Nicolae, *În atelier va fi de acum întuneric*, în „România literară”, nr. 19, 9 mai, 1991, p. 9.

33. MANOLESCU, Nicolae, *Ah, tandrul, sfâșietorul, repedele poem*, în „România literară”, nr. 6, 1982, p. 9.
34. MIHĂIEȘ, Mircea, *Turneul candidaților (la poezie: Mariana Marin: Aripa secretă*, în „Orizont”, nr. 18, 1987,
35. MIHĂIEȘ, Mircea, *Arta nefericirii*, în „Orizont”, nr. 19, mai, 1990, p. 8.
36. MORARU, Cristian, *Poezie și adevăr*, în „Viața Românească”, nr. 11, noiembrie, 1987, pp. 87-89.
37. MUȘAT, Carmen, *Toate minciunile despre libertate*, în rev. „Observator cultural”, Supliment, *Mariana Marin: identitatea etic-estetic*, nr. 236 (494), 1-7 octombrie 2009, p. I.
38. NOVAC, Fevronia, *Din atelierele morții*, în „România literară”, nr. 39, 2-8 decembrie, 1992, p.8.
39. NOVĂCEANU, Darie, *Sylvia Plath*, în „România literară”, nr. 13, 1980.
40. PERIAN, Gheorghe, *Poezia salvată*, în „Vatra”, nr. 4, aprilie, 1992, p.12.
41. POP, Ion, *Poemul – o ființă morală*, în „Steaua”, nr. 7, iulie, 1987, pp. 33-34.
42. POP, Ion, *Cu Mircea Cărtărescu, între viață și texte*, în „Vatra”, nr. 1-2, 2016, Tîrgu-Mureș, p. 55.
43. PRICOP, Constantin, *Mariana Marin: Un război de o sută de ani*. În „Convorbiri literare”, nr. 3, 1982, p. 5.
44. RAICU, Lucian, *Rânduri despre poezia Marianeii Marin*, în „Vatra”, nr. 5 ,1995, pp. 67-68.
45. SAVU, Cornelia, Maria, *Când poezia devine biografie*, în „Curierul Național”, nr. 2516, 17 iunie, 1999, p. 13.
46. TOLCEA, Marcel, *Numele Mady*, în „Orizont” , nr. 19, mai 1990, p. 9.
47. ȚEPOSU, G. Radu, *Poezia unei promoții (III). Comentarii critice* în „Viața Românească”, nr. 6, iunie, 1982, pp. 68-69.
48. ȚION, Alexandru, *La întretăierea drumurilor comerciale. Extrema luciditate*, Editura Litera, București, 1982, p. 6.
49. ULICI, Laurențiu, *Refracția lirică*, în „România literară”, nr. 31, 29 iulie, 1982, p.11.
50. ULICI, Laurențiu, *Găsirea temei*, în „Contemporanul”, nr. 19, 8 mai 1987, p. 13.
51. UNGUREANU, Cornel, *Dincoace de literatură*, în „Orizont”, nr. 19, 11 mai 1990, p. 9.

52. VANCU, Radu, *Poezie și adevăr*, în „Observator cultural”, Supliment, *Mariana Marin: identitatea etic-estetic*, nr. 236(494), 1-7 octombrie, 2009, p.II.
53. VIGHI, Daniel, *În alb-negru*, în „Orizont”, nr. 19, mai 1990, p. 9.
54. VLĂDESCU, Andreea, *Poezia realului cu contururi kafkiene*, în „Contrapunct”, nr. 37, 1991, p. 4.

E. LITERATURE, ESSAYS

1. Jurnalul Annei Frank, 12 iunie-1 august 1944, versiunea definitivă, traducere din neerlandeză și note de Gheorghe Nicolaescu, Editura Humanitas, București, 2011.
2. BABEȚI, Adriana, *Amazoanele. O poveste*, Editura Polirom, Iași, 2013.
3. CĂRTĂRESCU, Mircea, *Visul chimeric*, ediția a II-a, Editura Humanitas, București, 2011.
4. GEORGESCU, Liviu, *În umbra luminii*, postfață de Mircea a. Diacnu, Editura Paralela 45, Pitești, 2014.
5. MUREȘAN, Ion, *Cartea de iarnă*, Editura Cartea Românească, București, 1981.
6. MUREȘAN, Ion, *Poemul care nu poate fi înțeles*, Editura Arhipelag, Tîrgu-Mureș, 1993.
7. PANTEA, Aurel, *Negru pe negru*, Editura Limes, Cluj-Napoca, 2009.
8. PLATH, Sylvia, *Ariel și alte poeme*, Editura Univers, București, 1980.
9. RALLIAN, Antoaneta, *Amintirile unei nonagenare. Călătoriile mele, scriitorii mei*. Editura Humanitas, București, 2014.
10. STĂNESCU, Nichita, *Poezii*. Antologie, tabel cronologic, prefață și comentarii de Ștefania Mincu, Editura Albatros, București, 1987, p. XXXII.
11. STĂNESCU, Nichita, *Ordinea cuvintelor*, vol. I-II, Editura Cartea Românească, București, 1985.

F. WEBSITE

<http://www.observatorcultural.ro/articol/ultimul-poem-de-dragoste-in-gradina-de-trandafir/>

